

REPORTÁŽ: ZAKOPANÉ - KONZUM VERZUS TRADÍCIA

ZUMAG

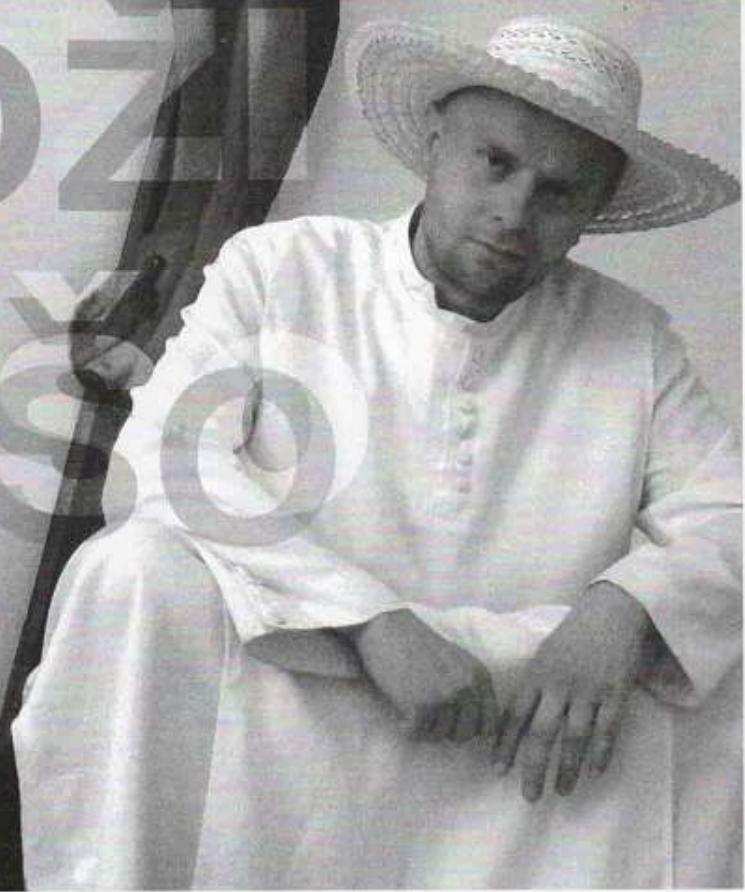
Časopis študentov žurnalistiky Filozofickej fakulty KU v Ružomberku ◊ Ročník VIII. ◊ Číslo 2 (december 2010) ◊ 0,50 €

O žene

„Svet rozlišuje muža a ženu. Nechce však vidieť celého človeka s mužom a ženou, ale chce ich vidieť striktne oddelených.“

(Ľudmila Javorová)

brat
šavota
Bož
šas

ZUMAG

ČASOPIS ŠTUDENTOV KATEDRY ŽURNALISTIKY
FF KATOLÍCKEJ UNIVERZITY V RUŽOMBERKU

MESAČNÍK, ROČNÍK VIII. ČÍSLO 2
(DECEMBER 2010) CENA: 0,50 €

ŠÉFREDAKTOR
Matej Baránek

ZÁSTUPCA ŠÉFREDAKTORA
Martin Kuchár

REDAKTORI

Elena Bartošová, Martina Blažková,
Adriana Bobulová, Martin Buzna,
Veronika Červíková, Mária
Drozdová, Petra Gáboríková, Lívia
Godová, Milan Gončár, Magdaléna
Halíková, Tomáš Illečko, Simona
Ivančáková, Michal Klein, Katarína
Kočanová, Katarína Kováčiková,
Michaela Kušnírová, Karol Lovaš,
Ján Meluch, Lórant Paugsch, Juraj
Pohlod, Patrícia Poklembová,
Lenka Ptačková, Branislav Sarňák,
Martina Strečková, Erika
Žaťkovičová, Kristína Zelná.

GRAFICKÁ ÚPRAVA A SADZBA
Michal Hricko

OBÁLKA
foto internet

JAZYKOVÁ KOREKTÚRA
Katarína Markovičová,
Daniel Markovič

VYDÁVA
Katedra žurnalistiky FF KU

TLAČ
Vydavateľstvo Michala Vaška,
Prešov

REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO
NA APRETÁCIU RUKOPISU.

© ROZMNOŽOVANIE ČASTÍ ALEBO CELKU
TEXTOV, FOTOGRAFIÍ, GRAFOV AKÝMKOĽVEK
SPÔSOBOM, V SLOVENSKOM, ALE I V INOM
JAZYKU, JE BEZ PÍSOMNÉHO SÚHLASU
REDAKCIE ZAKÁZANÉ.

Foto: archív autora

Navštívila nás žena. Nepriamo, cez obraz. Ľudmila Javorová, žena vysvätená za knaza, hovorila v osemdesiatminútovom filmovom dokumente o svojom knazstve. Napriek tomu sa mnohí z Katolíckej univerzity pozrieli neprišli. Mnohí totiž stále nepochopili, čo pojem žena v cirkvi pre samotnú cirkev znamená.

Žena v cirkvi nie je nič poburujúce ani rúhavé. Je to dar, ktorý by si mala katolická cirkev strážiť a zvelaďovať. Ženy, ako reholná sestra Zdenka Schelingová, ktorú agenti Štb zavesili nahú so zviazanými rukami za chrbotom na hák a celú noc bili obuškami do bezvedomia len preto, že pomohla ujsť knazovi, sú bohatstvom. Preto by sme mali, drahí priatelia, konečne pochopiť, že žena v cirkvi nie je mýtus, ale skutočnosť dejinnosti cirkvi. Mnohým z nás však táto skutočnosť uniká. Radšej stojíme pri stredovekej hraniči a zapáľujeme ju, ako by sme malí počúvať, a čo je dôležitejšie, pozerat sa. Na ženu.

Ľudmila Javorová bola vysvätená biskupom Felixom Maria Davídkom v roku 1970 za katolíckeho knaza. Neskôr podpisala dokument, v ktorom sa zaviazala,

že nebude verejne účinkovať. Avšak svojho povolania sa nikdy nevzdala. Bolo mi preto ctou, že som mohol spoznať ženu, ktorá žije svoje knazstvo. Nie ako úrad, ale ako prostriedok, ktorý slúži na porozumenie človeku. Ženu, ktorá napĺňa svoju postavu - uniesť samého seba. To je odkaz Ľudmily Javorovej, ktorá pochopila, že jej „ženské“ knazstvo nie je vrchol émancipácie žien v cirkvi, ale je to osobná služba a obetovanie sa Bohu a blíznemu. To, čo však pochopila žena - knaz, nepochopili mnohí muži - knazi. A to, že knazstvo nie je postavenie, ale služba, ktorá sa musí žiť.

Biskup Davídek vysvätil Ľudmilu Javorovú za rímskokatolíckeho knaza. Nebola to roztopaš, ale kontext doby, ktorý vyvíjal príliš veľký nátlak na cirkev. Davídek spravil rozhodnutie, ktoré prinutilo katolícku cirkev uvažovať a znova objaviť svoju ženskú stránku. V Bohu, ale aj v človeku.

Katolícka cirkev nie je hlúpa. Je dejinná a svoju dejinnosť sa snaží pochopiť. A práve ženy ako Zdenka Schelingová a Ľudmila Javorová sú ženy v cirkvi a pre cirkev. Len zbabelec a hlupák si pred nimi zakrýva oči. Múdri ľudia sa pozerajú. Ľudmila Javorová to pochopila.

Matej Baránek

text: Karol Lovaš | foto: vivo.sk

„Ty si hovado!“

Pred časom som dokonale pochopil obsah jedného výroku. Povedal ho zemitý a jednoduchý pán. Zemití a jednoduchí ľudia vedia byť vskutku pravdiví a hlbočí. My však zostávame len na povrchu. Ako ja. Sedeli sme za stolom a žartovali. V jednom okamihu stíhol, obrátil sa na svojho syna – kňaza a povedal mu: „Miroslav, ty nejsi knaz. Ty si hovado!“ Všetci sme sa zasmiali. Vždy som sa smial, keď som si na jeho výrok spomenul. Až nedávno som ho naozaj pochopil. „Miroslav, ty nie si kňaz, ty si hovado! A ja, Tvoj otec, ťa napriek tomu ľubím. Aj keď si, aký si.“ Nás Boh nás ľubi. Aj keď sme, akí sme. Aj keď som „hovado“ som milovaným synom a dcérrou svojho Boha. Nehrajme sa pred ním na niečo, čo nie sme. Lebo on vie, čo sme.

V týchto dňoch vychádza moja knižka Boží šašo. Na zadnej strane sú krátke rekvície tých, čo ju mali možnosť čítať v predstihu: Naďa Urbánková, Sr. Hermana Jaroslava Matláková, Max Kašparu a Alojz Lorenca. Ľudia, ktorí reprezentujú spoločnosť – herečka a speváčka, rehoľná sestra, psychiater a bývalý šéf ŠtB. Stretol ma na chodbe kolega a hovorí mi: „Je nehorázne, že si tam dal aj Lorenca. Legitimizuje ho,“ povedal mi s výčtkou v hľase. „Nemám ten pocit,“ oponoval som mu. To by sme mohli povedať, že Ježiš legitimizoval Zacheja alebo každú jednu prostitútku, s ktorou sa stretol. Cirkev je spoločenstvo hriechov. Pokiaľ príjem, že som prvý z nich, nebudem mať viac potrebu ukazovať na niekoho prstom, že zapácha. „Ale on sa neospravedlňil,“ nedal sa pán doktor. A komu sa mal ospravedlniť? Opýtal som sa ho: „Kto si Ty, že súdiš svojho brata?“ Kto som ja, že ho mám súdit? Každý človek

je mozaika. Poznáme niekoľko kamienkov a myslíme si, že poznáme človeka. Len Boh pozná všetky kamienky. A preto iba jemu prináleží pravda o človeku. Celá pravda o celom človeku. A potom, Ty by si bol prvý, kto by písal, ak by Alojz Lorenec vyslovil slová ľútostí a pokánia verejne, že je to len pretvárka a teátor. Podľa mňa je dôležité, že mu možno knižka pomôže, aby tak raz urobil pred Bohom. Napokon, on je našim cieľom. Tvojim, mojím i jeho. Aj pre Alojza Lorenca sa narodí Ježiš Kristus. Ako sa o tom dozvie, keď mu nedáme šancu? Keď sa s ním nebudem rozprávať. Alebo nám nehovoril svätý Augustín, že máme milovať hriechu a nenávidieť hriech? Hriechu máme milovať.

Raz prišli novinári za morállym teológom a farárom z Dómu sv. Martina v Bratislave Jozefom Minarovičom. Vyčítali mu, že niektoré vitráže na Dóme dal urobiť Jozef Majský a že je tam jeho meno. Minarovič im povedal: „A čo si vy myslíte, že keď je niekto darebák, nemôže robiť dobré veci? My, čo si myslíme, že sme lepsi, by sme im mali dávať príležitosť robiť dobro, lebo to potrebujú rovnako ako my.“

Svoj rozhovor s pánom doktorom som ukončil otázkou: „Vieš, aký je rozdiel medzi morállym teológom a teológom právnikom? Prvý aj druhý si ctia zákon. No ten prvý vie, že je niečo nad ním. A to niečo je láska. Láska, ktorá zakrýva mnoho hriechov.“ Dá Boh, že ju spoločne objavíme v betlehemskej maštali. V tej chvíli bude absolútne jedno, že niekto tam vojde ako prvolavicový katolík a druhý ako „hovado.“ Lebo v očiach Boha má i ten druhý veľkú cenu. I on je jeho milovaným synom a dcérou.

Žiť ako Malý Princ

Aj vy sa pripravujete na Vianoce? Na to, že do vášho srdca sa opäť narodil malý bezbranný krehký Ježiško? Bude sa u vás cítiť dobre? Pravda, je ľahké si to predstaviť. Totálna rozumová apória: všemohúci Boh v nemohúcom dietatku.

Ale nie tak zhurta. Nebudeme riešiť metafyzické problémy. Je tu čas adventu, nájdime si pokojný kútek v duši a uvoľníme sa, objavme v sebe dieťa s čistou myšľou a fantáziou. Spomeňme si na krásu jednoduchosti a ponorme sa do nej.

Mať tak na chvíľu hlavu čistú od problémov a starostí, slobodne hľať na svet okolo. Byť tak z inej planéty a nezainteresované si utvárať vo svojom vnútri niečo precítené a pravdivé. Žiť ako Malý Princ.

Možno by sme mali viac času, keby bol nás svet maličký a starali by sme sa len o naše sopky. Svedomite by sme ich denne vymetalí a nemuseli by sme sa obávať, že každú chvíľu niečo vybuchne. Nepotrebovali by sme si v strachu o svoje životné istoty namýšlať, že sme veľki a nepremožiteľní ako baobaby, stromy obrovské ako budovy.

Pred baobabmi sa treba mať na pozore a vytrhať hned ich výhonky. Keď narastú do nevidaných rozmerov, môžu zničiť celú planétu. Ale Malý Princ sa vytrvalo a pravidelne staral o sopky aj baobaby. Preto sa nemusel obávať zničujúcich následkov.

Možno by sme si uvedomili, že aj keď sa cítime vo svojom svete spoloční a vieme sa postarať sami o seba, predsa potrebujeme dobrého priateľa. Niektoré veci však potrebujú čas a nedajú sa hned posúdiť. Tak by sme pri dostatočnej trpežlivosti objavili semienko niečoho krásneho, originálneho a vzácneho.

Avšak stále by sme boli slobodní. Slobodní zanechať svoju známu planétu a rozlúčiť sa, hoci plní pochybností. Dokázať odpustiť, vyriecknuť doposiaľ premičané. Vybrať sa do neznámych diaľav s nádejou, že sponzámame niečo nové a odhalíme odpovede na svoje otázky.

Ste pripravení dostať odpovede? Ste otvorení prijať pravdu do svojho života, chcete hľať srdcom? Ak vaša túžba bude silná a úprimná, pri pohľade na nočnú oblohu možno odhalíte niečo zázračné. A ak vaše srdce bude pritom čisté ako srdce dieťaťa, dokážete prežiť obrovskú radosť z Kristovho narodenia. A to vám všetkým prajem!

O žene

„Je nutné dať dohromady ženskú „pastorálku“ aj liturgiu. Analýza všetkých liturgií, východných aj západných, je stavaná mužsky. Nesmie sa však stat, že by vznikla liturgia stavaná len žensky. Maľa by však vzniknúť liturgia celého človeka tak, ako ho vyjadruje žena. Žiadny z doteraz používaných formulárov nevyjadruje celosť.“
(Felix Maria Davídek)

foto: iStockphoto.com

text: Matej Baránek | foto: sskp.kapitula.sk

Príbeh Ľudmily Javorovej, ženy v službe

„Svet rozlišuje muža a ženu. Nechce však vidieť celého človeka s mužom a ženou, ale chce ich vidieť striktné oddelených.“ Ľudmila Javorová svojím výrokom pochopila človeka. Žena, ktorá nám dala pochopiť, kto sme, prijala v roku 1970 diakonskú a knázskú vysviacku z rúk tajného biskupa Felixia Maria Davídka. V kontexte doby os-tala mnohými Ľudmi a dlho aj vlastnou cirkvou nepochopená. Práve za to, čím sa stala. Ženou vernou svojmu povolaniu. Kto je Ľudmila Javorová, žena, ktorá svojím knázstvom otriasla pokoncilovými dejinami? Kto to vlastne je žena v cirkvi a čo znamená pre cirkev?

Koinótēs a argumenty Davídkovho konania

Pre pochopenie osobnosti Ľudmily Javorovej je potrebné pochopiť kontext doby. Pretože bez súvislosti nemožno spoznať príčinu vysviacok žien v katolíckej cirkvi a motiv Davídkovho konania.

Katolícka cirkev bola počas komunistickej éry rozdelená na dve línie. Prvá bola oficiálna línia, ktorá existovala pod drobno-hľadom komunistickej strany. Druhá bola tajná (skrytá) cirkev. V rámci tajnej cirkevi

existovala na Morave frakcia, ktorá sa nazývala Koinótēs. Jej hlavným predstaviteľom bol tajný biskup Felix Maria Davídik. Čo ho viedlo k tomu, že sa spoločenstvo Koinótēs stalo zástancom a presadzovateľom vysviacky žien?

V období päťdesiatych rokov - počas zavárania knázov, rušenia reholí, rádov a seminárov (na Slovensku známych ako Akcie K, R a P) sa najmä u väznených žien vyskytla potreba prijímať sviatosti. Keď Štátnej bezpečnosti (ŠtB) zatvorila muža - knaza, ten „mohol“ ako väzeň potajomky vykonávať svoj úrad. V tajnosti, vo väzen-ských celách mohol pokračovať vo svojej službe a slúžiť omše pre ostatných spolužižnov. Ženské väznice však nepoznali blízkosť knaza. Stávalo sa, že väznené ženy ostávali bez eucharistie celé roky. Jej prinášanie a sprostredkovanie týmto ženám sa stalo jedným z hlavných dôvodov vysviacky žien v skrytej cirkvi Koinótēs.

Vysvätenie Ľudmily Javorovej

V decembri roku 1970 sa konal koncil skrytej cirkvi Koinótēs v Kobeřiciach u Brna, kde na seba narazili dva názorové prúdy tejto cirkevi. Ľudia okolo Davídka

podporovali svätenie žien. Proti sväteniu však bola druhá časť skrytej cirkvi. Hlavným dôvodom jej záporného stanoviška bol strach, že by došlo k rozkolu, ktorý by v konečnom dôsledku mohol viest k vzniku novej cirkvi na spôsob Husitskej cirkvi Československej. Výsledným uznesením koncilia bolo, že ženy nie sú pripravené prijať sviatosť knázstva. Po koncile však prišiel Davídik za Javorovou so slovami, že to musí spraviť. Ľudmila Javorová si vyžiadala čas na rozmyslenie a nakoniec 28. decembra 1970 prijala z rúk biskupa Davídka diakonské a knázské svätenie. Podľa Javorovej Davídik k tomuto kroku pristúpil preto, lebo videl „potreby“. Pri svojom rozhodnutí sa opieral o vypracované teologicke argumenty knázstva žien, čo patrilo medzi základné špecifická skrytej cirkvi Koinótēs.

Teologicke argumenty knázstva žien

Tejto téme sa vo svojej dizertačnej práci na Viedenskej univerzite venuje Peter Sepp, PhD, ktorý ponúka niekoľko argumentov, ktoré sa vyslovujú za knázskú službu žien.

Podľa Seppa sa v Biblia nenachádza žiadny závažný argument proti ordinácii žien.

Hovorí, že vysviacka ženy pochádza z tradície cirkvi. „To, že žena bola v latinskej cirkvi (cca. pred 1000 rokmi) vylúčená z nižších a vyšších svätení (diakonát), je právej, nie dogmatickej povahy. Liturgické knihy latinskej cirkvi ešte do 12. storočia dosvedčujú diakonskú vysviacku nielen mužov, ale aj žien. Rituály z tohto obdobia vykazujú elementy, ktoré podstatne konštituujú diakonské svätenie (položenie rúk biskupom, konsekračná modlitba, odovzdanie/položenie diakonskej štoly, koncelebrácia s ostatným (mužským) klérom v presbytériu a iné) a tým vylučujú akúkolvek pochybnosť, že by išlo len o nejaké liturgické slávenie, ktoré analogicky zodpovedá dnešným cirkevným povereniam (ako napr. lektorát, akolytát, ktoré ešte prednedávnom v predkoncilovej cirkvi patrili k tzv. nižším sväteniam). Aj vývoj cirkvi z hľadiska dogiem je viditeľný, preto dnešný stav vzhľadom na ordináciu žien tu nemá žiadnen absolútny a konečný status,” vysvetľuje Sepp.

Dôraz kladie na fakt, že žena je rovnocenným partnerom muža. „V priebehu dejín bola žena diskriminovaná a redukovaná len na niektoré funkcie (erotický objekt, materstvo). Tým bola pozbavená svojej ľudskosti. Ak sa má žene otvoriť prístup k vysviacke, musí „nadobudnúť“ funkcie úplne ľudské. Musí byť celým človekom,” dodáva. Davídek tiež prízvukoval: „Najväčším omylom by bolo, že žena sa musí vyrovnáť mužovi. To by bola chybňa emancipácia. Žena je fyzicky, biologicky niečo inšie; svojou mentalitou je iná ako muž, ešte dôležitejší je dynamizmus mentality u muža i ženy.”

Posledným Seppovým argumentom je Davídovo presvedčenie, že nielen muži, ale aj ženy môžu dostať povolenie kniažstva. Davídek to formuluje nasledovne: „Nevzali ste a nechceli ste zobrať na vedomie [...] možnosť vocatia pre ženský rod.” Sepp k tomu dodáva, že jeho výskumy takisto poukázali, že niektoré ženy o tomto povolení nielen uvažovali, ale ho aj skutočne prežívali.

Kto je Ludmila Javorová?

Ludmila Javorová je v prvom rade človek - žena. Žena, ktorá ostala verná až do konca. Bohu, cirkvi a svojmu povolaniu. A práve to sa môže nateraz zdať jej „zločinom“. No práve v tej vernosti môže byť pre nás skutočným vzorom.

Pre tých, ktorých téma zaujala, pripomíname, že začiatkom letného semestra vyjde z konferencie Žena v cirkvi zborník. Konferencia sa uskutoční v novembri na Filozofickej fakulte Katolíckej univerzity pod záštitou profesora Viedenskej univerzity a pastorálneho teológova Paula M. Zulehnera. Organizátormi boli Katedra žurnalistiky a Katedra religionistiky a náboženskej výchovy.

Žena verná Bohu, Cirkvi a povolaniu...

Vyznačuje sa neobvyčajne pokojným výrazom na tvári, životnou múdrostou, hlubokou pokorou, živou vieriou a fárnym unesením vlastného ja.

Od malička ďalško skúšaná životom. Napriek tomu nemá žiadnej horkostou záváňajúcej vrásky či škaredého pohľadu. Tvár zdobená úsmevom pamätajúca a preferujúca pozitívne stránky života. Životnou múdrostou tromfne nejedného muža a na kolená položí i dlhobradých učencov. No jej prioritou nie je šokovanie. Nechce spôsobiť bolest. Chce pomáhať. Chce milovať. Chce dvíhať ľudí.

Je to žena, ktorá túži po múdrosti, nie len svojej, ale múdrosti, ktorá by bola príznačná pre celú spoločnosť. Túži po silnej empatii a skutočnej láske. „Když vidím, že tatínek spéchal do práce a má rozrážené pantofle - složím je. To je láska! To je opravdivá láska.“

Je to žena, ktorá prijala kniažstvo oveľa skôr, ako ju biskup Felix Maria Davídek

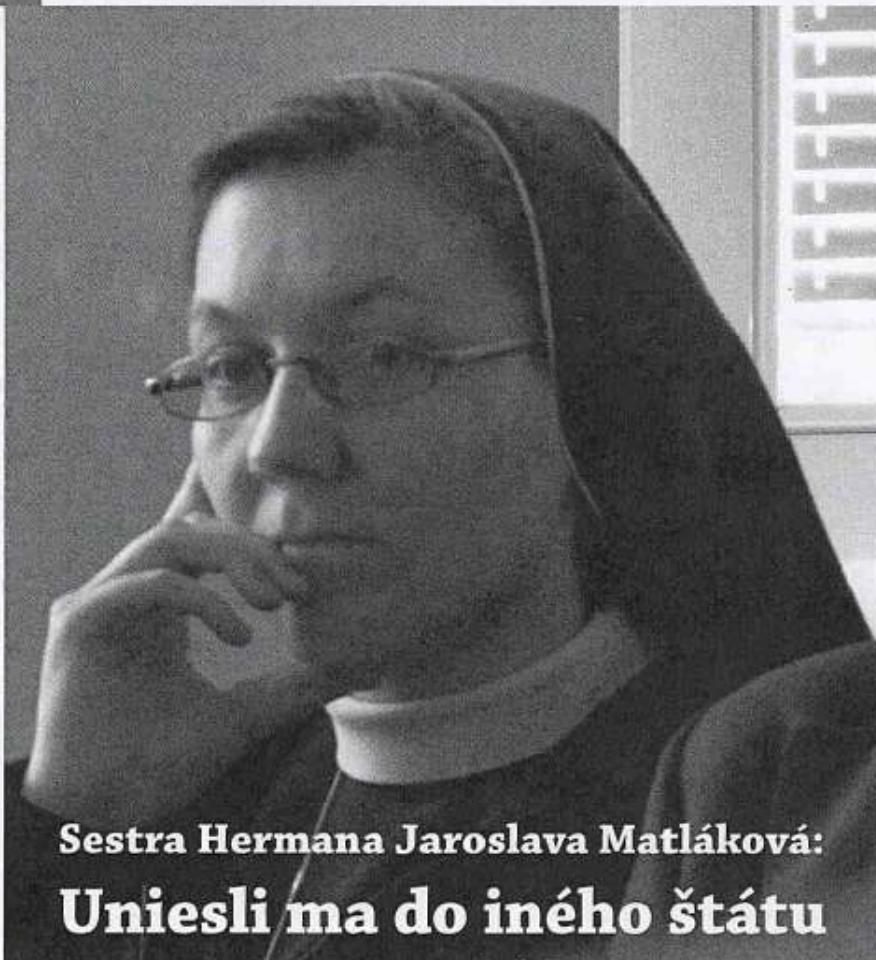
v roku 1970 vysvätil. Je to žena, ktorá prerástla samú seba a aj napriek tomu, že bola nepochopená, neprijatá a bola odsúdená na samotu, pretože odbočila z nakreslenej cesty a spôsobila škandál. Aj napriek všetkým neprávostiam - nespadla. Ale stojí na vysokom piedestáli, kde vlastné utrpenie mení na niečo povznášajúce, na niečo, čo dostala od Boha.

Žena, ktorá je právoplatným kniažom, nie pre vysviacku, ale pre životnú múdrost a unesenie vlastného ja. „Srdce nelze vyrhnout. Dar taky nemožno vzíť.“ Vďaka ľudskosti a láske, ktorá z nej vyžaruje, sa nikto nesmie cítiť malíčký. No naše svedomie sa nám nedovolí postaviť s ňou na rovnakú úroveň.

Ludmila Javorová je veľká žena. Žena v Cirkvi, ktorá sa nemusí vyrovnať mužom, pretože ich už dávno prerástla.

„Bože, tak ty mnô pokládáš za kněží, když si mi nechal okusit, jaké to je stáť na druhé straně.“

text: Martina Blažeková | foto: vivo.sk

Sestra Hermana Jaroslava Matláková: Uniesli ma do iného štátu

text: Matej Baránek | foto: Mária Dzordová

Ako prvá rehoľná sestra na Slovensku začala blogovať. Dnes so smiechom hovorí, že už blogujú dve. Jej vysoká miera normalnosti ju robí inou, a preto ju chápaj aj ľudia mimo katolíckej cirkvi. Má precestované celé Slovensko a svoje povolanie považuje za dobrodružstvo. Pohľad na ženu v cirkvi, sestru Kongregácie milosrdných sestier sv. Vincenta de Paul Jaroslavu Hermanu Matlákovú.

Aký je rehoľný život na Slovensku z pohľadu sestry „satmárky“?

Po komunizme nastal veľký boom, kedy všetci vstupovali do rehoľ. Dokonca aj takí, ktorí sa nemohli štyridsať rokov uplatniť. Dnes je ale rehoľný život na ústupe. Napriek tomu rehoľníci robia veľké množstvo práce v kultúre, nemocniciach, školách alebo hospicoch, čo je, mimochodom, málo prebádaná oblasť na Slovensku, o ktorej sa mlčí. Túto pôdu rehoľníci preorávajú. Tak, ako sa vyvíja spoločnosť, vyvíjajú sa aj rehoľné spoločenstvá. Preto je práca rehoľníkov iná ako pred dvadsiatimi rokmi.

Je zasvätený život otázkou starších žien alebo je stále príťažlivý aj pre mladé ženy?

Zasvätený život je v prvom rade dobrodružstvo. A mladým ľuďom chýba od-

vaha vpadnúť doň. Boja sa dobrodružstva s Bohom a určitých záväzkov, ktoré z toho plynú. Je to podobné ako s manželstvom. Človek pre manželstvo nevyzrieva, jednoducho to na neho príde. Málokto však vstupuje do manželstva a ked' už, tak omnoho neskôr. Máme dosť malé percento ľudí, ktorí na Slovensku uzavárajú manželstvo po krátkodobej známosti. To isté platí aj pre rehoľný život. Ľudia majú strach zaviazať sa a byť samostatným dobrodružným typom človeka.

Je žena v cirkvi, konkrétnie rehoľná sestra, dobrodružný typ povolania?

Určite. Pri rámci mojej práce v komunitách mám precestované celé Slovensko. Človek je raz na západe, raz na východe a zistí, že tu máme veľké množstvo kultúry. Ale nie obyčajnej. Ludskej. Pritom východ a západ sú dva úplne odlišné svety. My nemusíme chodiť „misionárči“ nikde do zahraničia. Stačí, ked' západniar prejde na východné Slovensko a východniar na západné. A už má misie. Ja pochádzam zo stredného Slovenska, ale ked' som prišla do Košíc, to bolo, ako keby ma uniesli do iného štátu. Človek si musí zvyknúť na tú mentalitu a naučiť sa v nej rozmyšľať.

V roku 1950 prebehla v komunistickom Československu Akcia R, kedy boli

rozpustené ženské rehole a totalita zahájala cirkev do kúta. Necítite podobné tlaky dnes zo strany demokracie?

Ak si v demokracii nevybojujeme svoje miesto na slnku, tak ho nemáme. Toto je veľká vec pre rehoľníkov, nedá sa zatlačiť do kúta, ale bojovať o svoje miesto. Ukázať, že som tu a som tu pre niečo. Nebáť sa toho, že mám iné hodnoty. Ked' som začínala blogovať, bol problém, že rehoľná sestra bloguje. To bolo niečo zvláštne. Ľudia sa pýtali, čo nám tým chceš dokázať. Nič. Len chcem ukázať, že patrím do tejto spoločnosti.

Ked' ste začínali blogovať, bol to veľký boom pre ľudí, ked' zistili, že ste rehoľná sestra?

Neviem. Prvý príspevok si prečítalo viac ako 4000 ľudí (smiech). Moje blogovanie v podstate vzniklo tak, že som pripravovala jedného zo šéfov denníka, pre ktorý blogujem, na sviatost manželstva. Neskôr sa vyjadril, že on ako neveriaci chápe, že to, čo cirkev hovorí, nie sú bludy, nejaké odtrhnuté jablko z vesmíru, ale že je to niečo hmatateľné, čo hovorí o dobre človeka. Pri príprave mi sám povedal, že si je vedomý toho, že nám chce cirkev dobré. Dnes už nepíšem tak často ako kedysi. Napriek tomu sa ľudia ozývajú, kontaktujú ma a prosia ma o pomoc. A to je dôležité. Ukázať, že sme schopní pomôcť.

Poznáte aj iného rehoľníka okrem vás, ktorý bloguje?

Na Slovensku sme dve rehoľné sestry, ktoré blogujú. Poznáme sa aj osobne. Ale kňazov je omnoho viacej.

Ako vnímate osobnosť Ludmily Javorovej a fakt, že bola vysvätená za rímskokatolíckeho knáza?

Dlhé roky som k tomuto prípadu nevedela zaujať stanovisko. Ked' som však prvýkrát videla dokument Žena v cirkvi, uvedomila som si jednu vec. Tá žena nespravila nič zlé. Pretože to, čo chcela urobiť a dosiahnuť, bola pomoc a služba iným. Uvedomovala si, že raz môže skončiť vo väzení, kde bude účinkovať medzi ženami. Predsa nikto v sedemdesiatych rokoch nemohol vedieť, že komunizmus za päť rokov padne, aj ked' to dnes berieme ako samozrejmú vec. Ako človek sa nedá súdiť, pretože je to pekná žena, ktorá má premodlených mnoho vecí.

Jaroslava Hermana Matláková sa narodila 14. mája 1976 v Ludrovej. Študovala teológiu a Slovenský jazyk a literatúru v Banskej Bystrici. Pôsobí ako rehoľná sestra Kongregácie milosrdných sestier Vincenta de Paul (do rehole vstúpila v roku 1994). Momentálne žije a pracuje v Košiciach.

Brigita Schmögenerová:

Eurozóna to má dosť nahnuté

text: Martin Kuchár | foto: Martin Buzna

Je potrebné si uvedomiť, že vstupom do eurozóny sme na seba vzali určité záväzky. Prípad Grécka neboli o Grécku. Išlo tu o podporu eurozóny a o to, aby sa odstránila nákaza, ktorá sa začala šíriť. V konečnom dôsledku by sme na to boli doplatili aj my.

...naša „nežná“

Kde Vás zastihla nežná revolúcia?

Vracala som sa rýchlikom z Budapešti do Bratislavu a vtedy sme počuli prvé informácie o tom, čo sa deje v Prahe, že študenti vyšli do ulíc.

Ako ste vnímali túto situáciu?

Iste to neboli len jeden deň. Všeličo sa potom odohralo. Možno na rozdiel od tých, ktorí ťrngali na námestiah, som vedela viac odhadnúť, čo priniesú tieto zmeny pozitívne a čo negatívne. Môj pohľad bol vždy kriticejší. Skoro mi bolo evidentné, kam sa bude spoločnosť uberať, určite skôr ako mnohým iným.

Čakali ste to?

Nie, rozhodne nie. Oveľa profesionálne zdanejší ľudia nečakávali, že sa to udeje. A vonkom nečakali, že sa to uskutoční tak rýchlo. Bolo to prekvapenie doma a ešte väčšie prekvapenie vonku. Západ bol rovnako zaskočený ako my. Nielenže my sme neboli na tieto zmeny pripravení, ale ani západ neboli pripravený.

Čomu vďačíme za to, že to nedopadol podobne ako v Rumunsku?

V Rumunsku bol predsa len tvrdší režim ako u nás. Preto tá revolta nadobudla taký krvavý rozmer. Režim v bývalom Česko -

Slovensku bol natoľko oslabený, že je ďalšej sú predstaviteľ, že by mal politickú odvahu použiť pripravených miliónarov.

Ženy sú v politike nedocenené

Po novembri '89 ste miesto vedeckej pracovníčky vymenili za politickú kariéru. Majú to ženy v tejto oblasti ďalšie?

Určite áno. Súvisí to aj s volebným systémom, ktorý je v Slovenskej republike, kde politické strany ešte dodnes po dvadsať rokoch nedocenili, čo by získali, keby oslovovali viacero žien a prostredníctvom nich aj svoje potenciálne voličky.

Ako ste sa do politiky dostali Vy?

Ja som oslovia Petra Weissa sama. (Peter Weiss je bývalý slovenský politik. Hlavný iniciátor transformácie KSS na SDĽ – pozn. red.) Na tú dobu to bol asi najvhodnejší spôsob.

Pozíciu premiéra v súčasnosti zastáva žena. Ako vnímate Ivetu Radičovú, je podľa Vás slabou premiérkou?

Jej hlavnou nevýhodou je, že nemá dostačujúcu podporu v politickej strane. Bez toho sa jednoducho nedá byť silnou premiérkou.

Finančná nákaza Európy

Ako prvá žena ste dostali ocenenie „najlepší minister financií“, určite teda viete zhodnotiť neposkytnutie pôžičky Grécku, ktoré musela ísť Iveta Radičová vysvetľovať do Nemecka.

Neuroobili sme dobre. Je potrebné si uvedomiť, že vstupom do eurozóny sme na seba vzali určité záväzky. Bolo to veľmi zle

pochopené a interpretované médiami, ale aj politickou garnitúrou. Jednalo sa totiž aj jedná sa o eurozónu. Eurozóna to má dosť nahnuté a bolo potrebné urobiť kroky, aby sa riešili ohrozenia, ktoré vznikli. Týmto nechcem obhajovať „kreatívne“ účtovníctvo, ktoré využívalo niekoľko vlád v Grécku.

Prečo sa Grécko dostalo do takejto situácie?

Dôvody, prečo sa Grécko do tejto situácie dostalo, sú oveľa komplikovanejšie a zložitejšie. Štrnásť percent ľudí v Grécku odchádzajú predčasne do dôchodku vo veku v priemere okolo 54 rokov. To si máloktoľo štát môže dovoliť a nemôže si to v skutočnosti dovoliť ani Grécko. Ale dôvody sú úplne iné. Ich ekonomika je založená len na turizme, nie je to dostatočne diverzifikované, investuje sa nerozumným spôsobom do infraštruktúry, stávali letisku tam, kde ho nemuseli atď.

Dá sa teda povedať, že sme zachraňovali samých seba? V Gréckych bankách majú kapitál práve európske, najmä nemecké banky.

Do určitej miery áno. Išlo tu o podporu eurozóny a o to, aby sa odstránila nákaza, ktorá sa začala šíriť. V konečnom dôsledku by sme na to boli doplatili aj my. Práve nemecká kancelárka Angela Merkelová bola tá, ktorá nereagovala v čase, kedy bolo potrebné reagovať. Odkladalo sa to dva- a tri mesiace a situácia sa zhoršovala zo dňa na deň. Trhy na to reagovali mimoriadne negatívne.

Kam budú smerovať vaše kroky po návrate na Slovensko? Doprajte si Brigita Schmögenerová konečne odpocinok?

Odpocinok určite nie, pretože sa chystám niečo prednášať. Keďže sú to nové predmety pre tie vysoké školy, ale aj pre mňa, tak tá príprava vyžaduje veľa času. Chceme rozbehnúť akadémiu sociálnej demokracie, kde budeme vzdelávať ľudí, ktorí sa chcú niečo dozviedieť o modernej sociálnej demokracii. A ak bude čas, chcela by som aj niečo napísat.

Brigita Schmögenerová sa len nedávno vrátila z Londýna, kde zastávala post viceprezidentky Európskej banky pre obnovu a rozvoj. Bola ministerkou financií a podpredsedníčkou prvej vlády Mikuláša Dzurindu. Ako prvá žena v historii získala od časopisu Euromoney prestížne ocenenie Najlepší minister financií. Politicky aktívne pôsobila hlavne v SDĽ, kde pomáhala Petrovi Weissovi zakladáť novú Sociálnodemokratickú alternatívu. Počas jej ministrovania ju prirovnávali k železnej lady a označovali často za „Brútálnu Brigitu“.

Z fotografovania musíte mať radosť

K hudbe a umeniu ho rodičia viedli už od detstva. Po strednej škole chcel študovať maľbu. Dnes je jeho slabostou dokumentárna fotografia so sociálnou tematikou. Študoval v Prahe i Bratislave, spolupracuje s časopisom *týždeň* a je osobným fotografom Kancelárie NR SR. S fotoaparátom v ruke už precestoval poriadny kus sveta. Zakladajúci člen česko-slovenskej skupiny Rovnými nohami a združenia Phosphotos, fotograf a otec rodiny. Matúš Zajac.

Rozhodoval sa v časoch na hrane

Ked' v roku 1989 pracoval na maturitnej práci s názvom Pád komunizmu, nechápal, prečo sa namiesto jeho tvorby objavili na obhajobe cudzie fotografie. „Prácu mi vtedy dali bokom, lebo sa strašne báli. Nahradili ju fotkami nejakých dostihov, hoci som tam chcel mať svoje vlastné,“ spomína na maturitné časy fotograf. Napriek obdobiu „na hrane“ sa mu však už ako mladému podarilo vystavovať prelomové dianie s fotografmi Tiborom Huszárom, Andrejom Bánom a ďalšími. A hoci ho vtedy viac pritahovala maľba, rozhodol sa ináč. „Za socializmu som nemal až taký dobrý prospech, aby som mohol ist' študovať na vtedajšiu Školu umeleckého priemyslu, a tak som si vybral štúdium na priemyslovke - fotku,“ hovorí Zajac.

Do spoločnosti vhupol rovnými nohami
Ako asistent kamery vo filmovej tvorbe na Kolibe či Huszárov asistent sa mladý fotograf rozhodoval ďalej. Vysoká škola múzických umení v Bratislave v tom čase inklinovala skôr k multimediálnej fotografii. Filmová a televízna fakulta akademie múzických umení (FAMU) v Prahe zasa k dokumentárnej. „Huszár ma nejako pripravil na to, že ak študovať, tak práve na FAMU. Prítahovali ma tam fotografií ako Viktor Kolář či Jindřich Štreit. Bral som ich tvorbu,“ vraví o ďalšom smerovaní. Napriek tomu, že študoval neskôr aj v Bratislave, kde sa stretol s kvalitným pedagógom Lubom Stachom, s ktorým spolupracoval na dokumentárnych prácach, Praha mu vyhovovala viac. „Po umeleckej stránke som si lepšie rozumel s pedagógmi i študentmi v Prahe. Pracovali sme aj na spoločných témach,“ porovnáva. Z osobných i profesionálnych piateľstiev napokon vznikla česko-slovenská skupina dokumentaristov Rovnými nohami, ktorá sa cez objektív postavila spoločnosti zoči-voči.

Nie je fotka ako fotka

Fotograf má rozpracovaných viaceru dlhorodených projektov. Imigranti v Berline sú nosnou témovej už 15 rokov podobne ako projekt s názvom Podoby vieri, voči ktorým vystupuje skôr kriticko-analyticky. „Nefotím len pozitivisticky, ale ako človek zvonka, ktorý

nie je zrázny s kresťanstvom, prenikajúci do vnútra hľadajúc pravdu,“ vysvetľuje jeho podstatu. Okrem Nemecka či Vatikánu, do ktorého sa mu podarilo dostať v čase osláv 80. narodenín Sv. Otca, za vďačné dokumentárne projekty považuje konfrontácie miest, športovú gymnastiku či rómske ženy. Do spomenutých dokumentov sa však nemusí púšťať s takým profesným nadhládom ako do politiky, v ktorej sa pohybuje od roku 2003. „Politika sa mení každé štyri roky, s nou aj vláda a predseda parlamentu, čiže musíme mať nejaký odstup.“ Čo sa týka fotografie, podľa Zajacových slov je v politike mnoho takých, ktorí o fotografii nemajú poňatia. „Niekoľko sa nájde fotka, ktorá je veľmi cenná pre mňa i pre teoretikov umenia, no ľuďom tam absolútne nič nehovorí. Nechcem nikomu krividliť, ale formálnym fotkám nehovorím umenie,“ dodáva s úsmevom.

Ked' ho nezavedie sprievodca, zavedie ho manažérka

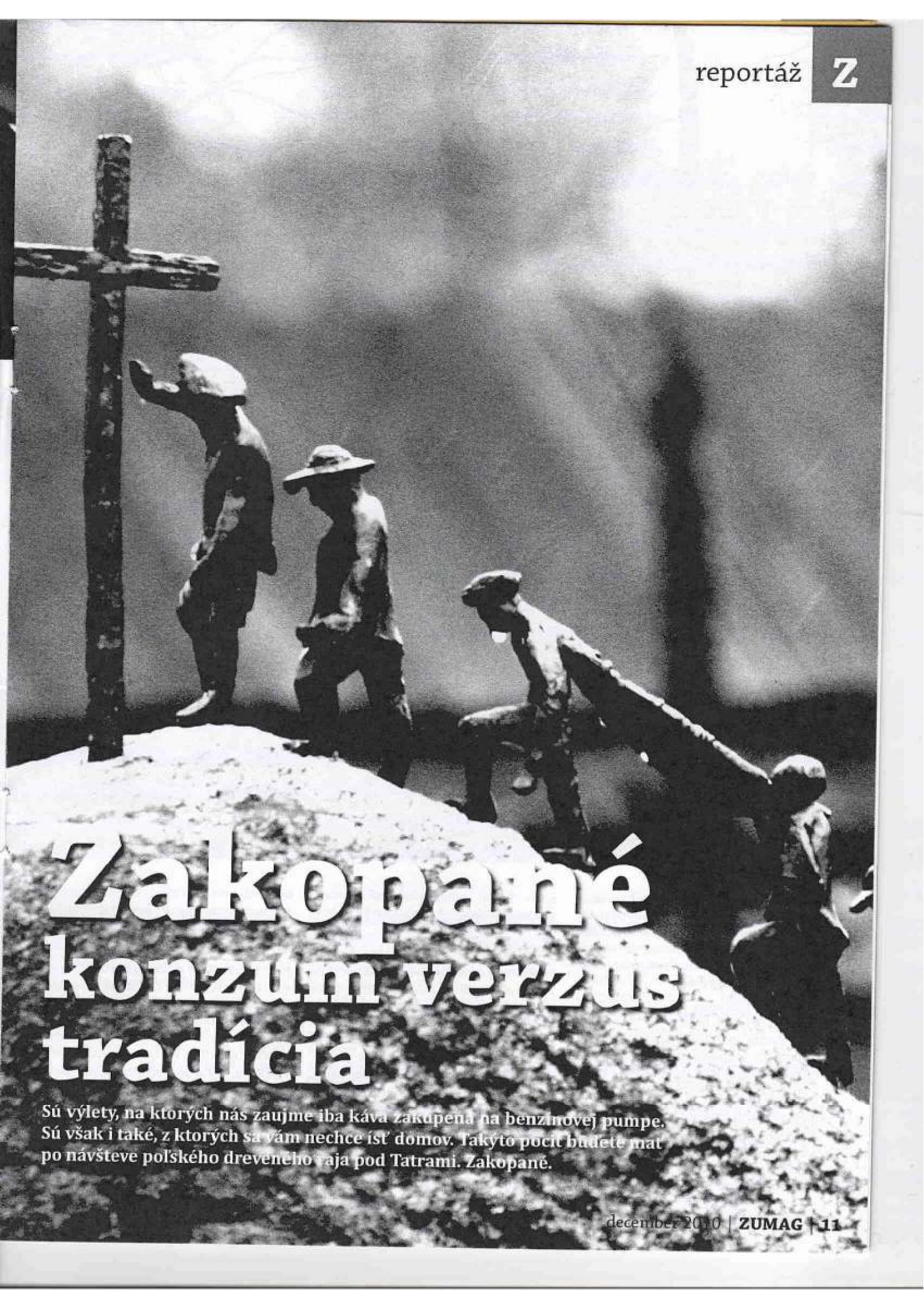
Prvé dva roky dcéry strávil zväčša na cestách, a tak sa rozhodol niektoré plány vypustiť, dať si pauzu a zaoberať sa aj portrétnou fotografiou. „Akonáhle začala chodiť dcéra do škôlky, povedal som si, že najblížšie dva roky budem fungovať pre rodinu,“ vraví väzne. Rozvrhnúť si čas je však aj napriek rozhodnutiu náročné. Kedže má rozpracované projekty na Slovensku i vo svete, potrebuje kvalitného

sprievodcu. V rómskej osade ho za kartón ci-garet ohotne sprevádza akýsi lapaj. V iných kútoch mu pomôžu taxikári či študenti a občas asistuje aj manželka. „Ked' sme spolu boli raz v Južnej Amerike, robila mi sprievodkyňu. Mal som len jedinú podmienku: dostať sa k farmárom, kde chovali kajmany. A kedže vie dobre komunikovať, všetko vymysela a na miesto ma naozaj doviedla!“ spomína Zajac na manželskú spoluprácu vo svete. „A to nie je ani z mojej brandže. Pracuje ako manažérka a bankárka,“ dodáva.

Od fotografie k tapetám?

O súčasnom umení v našej krajinе fotograf tvrdí, že do popredia sa dostáva gýč. Aj keď medzi nami žijú umelci, neinformuje sa o nich. „Píše sa o pseudo-ľudoch. Z celebrit vznikajú nakoniec „umelci“, ktorí vystavujú v obchodných centrach. Média masírujú mozgy bežným občanom, ktorí už nevedia rozlišiť, ktorá fotka je umelecká,“ konštatuje kriticky. „Kedysi za komunizmu sa dávali tapety, teraz sa namiesto nich dávajú celebritné fotky. Nemá to umeleckú hodnotu,“ dodáva Zajac. Ako pedagóg má však návod. Na fotografovanie vraj treba ísť cez maľbu, sochu alebo architektúru. A čo je najpodstatnejšie? „Pochopiť podstatu fotografie. A keď fotíte, musíte mať z fotky radosť. To, čo je fotené nasilu, nebude nikdy dobré.“

Zakopané konzum versus tradícia

Sú výlety, na ktorých nás zaujme iba káva zakúpená na benzínovej pumpe. Sú však i také, z ktorých sa vám nechce ísť domov. Takyto pocit budete mať po návštive poľského dreveného raja pod Tatrami. Zakopané.

text: Veronika Červinková

Zakopané je mesto v južnom Poľsku. Rozprestiera sa na anि nie 100 štvorcových kilometrov a jeho srdce tvorí 28-tisíc obyvateľov. Označované je ako zimné hlavné mesto Poľska, pretože nad ním hrdo vystavujú svoju silu štít Tatier.

Dlhá cesta lemovaná typickou architektúrou na domoch, hoteloch či obchodoch jasne naznačuje bližiaci sa cel. Scenária mohutných zasnežených Tatier je doplnená salašmi, dymom a „bacowkami“. Veľký biely huňatý pes a oheň uprostred malej drevenej chyže evokuje návrat do „tichej“ doby našich starých rodičov. Drevená lavička uprostred pola si pýta pozornosť a lepšie obzretie sa. Skutočná atmosféra s bačom v lemovanom klobúku a kroji s plnou náručou vyúdených ešte teplých

syrov. Týmto „pohľadnicovým“ obrazom víta mesto Zakopané svojich návštěvníkov.

Čaro cintorína

Prvé dotyky s mestom začnite na cintoríne. Zvláštne miesto. Je plné tej pochmúrnej chuti. Chladná čierno-mramorová tabuľa oznamuje, že svoj priestor na obdiv nám ponúkne Stary Cmentarz na Peksowym Brzyku s prívlastkom Cintorín tatranských vodcov. Miesto vyvolávajúce pokoj. Je ľahké si tu uvedomiť, že pri spomienke na zosnulého sa nemusíme vždy pozerať na chladné kamene s typickými veršami. Každý hrob predstavuje jeden životný príbeh. Mená na náhrobkoch mi nič nehovorili, a predsa som vedela, čo milovali. Skala

ovešaná horolezeckými karabínkami či machom porastený drevený kríž s farebnými odznakmi. Nájst' nadšenie na cintoríne? Zvláštne, však?

Pri cintoríne stojí skromný kostolík. Opäť v typickej architektúre a jemnej drevenej linii. Sadnúť si do malej drevenej lavice má typickú atmosféru. Z každej stany cítiť zvláštne teplo. Veľké drevené hodiny poznáčené nejednou vráskou nabádajú k zamyслиu, že čas sice plynne, ale jeho čaro vie zaskočiť aj v tomto storočí. „Úžasné miesto. Ešte nikdy som necitil takú späťost človeka s prírodou ako v Zakopanom. Je to miesto, kde si viem predstaviť prežiť svoj život,“ popisuje svoj zážitok zo Zakopaného jeden z jeho návštěvníkov.

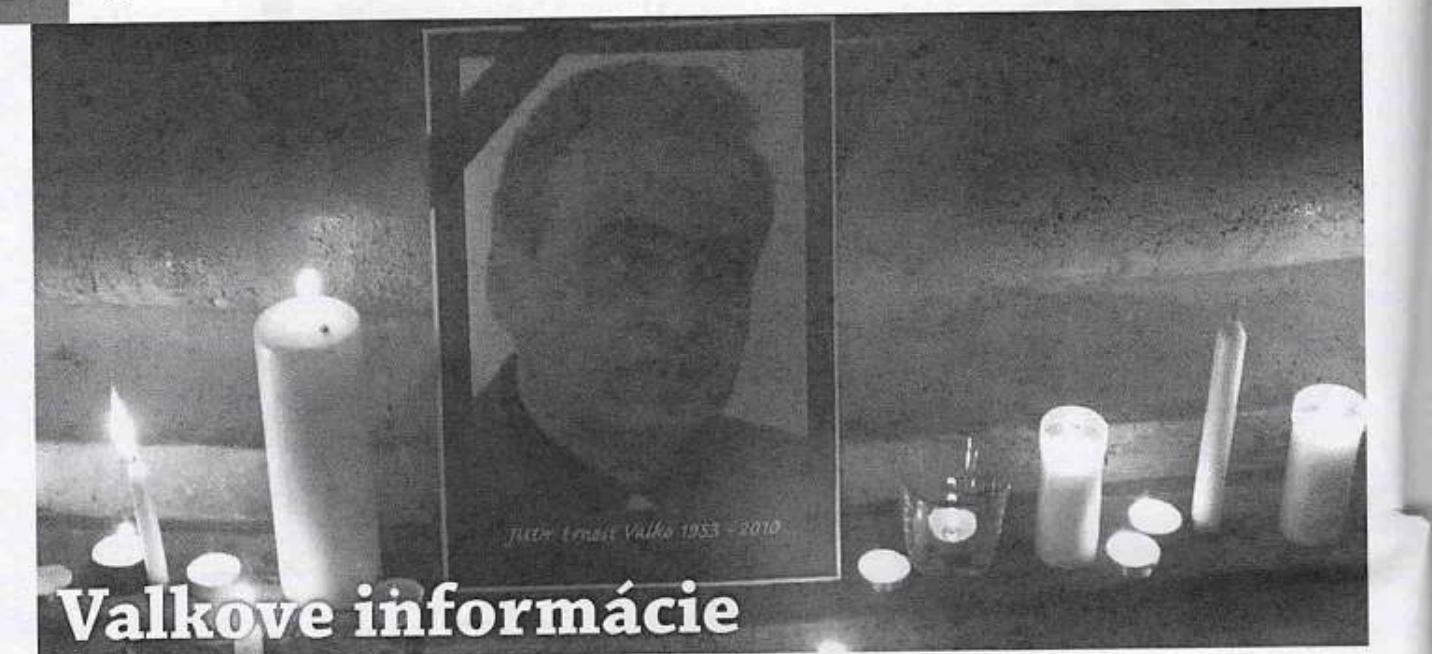
Dva svety

Toto miesto okrem rozprávkovo-tichého čara ponúka aj pravý opak. Ulice zaplnené turistami, reštaurácie, kaviarne s veľmi širokou ponukou koláčov, obchody z celého sveta. Hlavná promenáda sa stala výkladom pre pouličných umelcov a predavačov. Pohľad na hlavnú ulicu je typický pre dva fakty. Prvým sú malé drevené vozíky naplnené syrovými oštiepkami a tým druhým sú tiež vozy, ale zapriahnuté koňmi. Nikdy nezabudnem na kávu, ktorú som si vychutnala na jednej z terás reštaurácie. Chutia zasneženými Tatrami, ostrým slnkom a džezom. Jedným zo symbolov tohto mesta sú aj korále. Nie obyčajné. Folklórne stypickým motívom a farebnosťou. Skrátka neodolateľné.

Ruch v prírode

Je namieste zamyslieť sa, či skutočne patrí podobný ruch k horám. Slovenská strana Tatier je prázdna, tichá a pokojná. Ulice zivajúce prázdnotou, hotely v zlom stave. Nechcem súdiť a ani vyberať za vás. Je pekné zistiť, že niekedy nie je na škodu zapadnúť do ruchu ulice a nechať sa unášať davom či tancovať v uličkách mesta. „Aj keď nie som zástancom konzumného sveta a pod slovom oddych si predstavujem pokojné miesto na horách a hľavne mimo všetkých ľudí, pod poľskými Tatrami som sa skvele odreagoval a aj napriek davu turistov som dokázal z toho miesta čerpať energiu.“ To je iba jedna z reakcií na toto miesto. Zakopané je uponáhlané mesto s turistickým ošiaľom. Aj napriek

tomu sa tam dá nájsť aj čosi iné. Čosi viac ako len konzum dnešnej doby. Záleží, aký uhol pohľadu si vyberieme. Pre niekoho je Zakopané symbolom drahých obchodov a reštaurácií. Iný ho vníma ako „semenisko“ tradičnej architektúry pod mohutnými veľhorami. Zakopané je napriek všetkému úžasné miesto, kde si aj náročný turista príde na svoje. V zime ponúka romantickú lyžovačku. V lete žije medzinárodný festivalom horského folklóru. Verím, že si ešte niekedy sadnem na terasu promenády, kde si okrem skvelej kávy vychutnám aj pohľad na rušné ulice mesta Zakopané, nad ktorým sa skláňajú aj majestátne štíty Tatier.

text: Martin Kuchár | foto: video.csas.sk

Valkove informácie

Zavraždenie prominentného právnika je príkladnou ukázkou toho, čo má v dnešnej spoločnosti skutočne najväčšiu cenu. V súčasnosti už niet najmenších pochyb, že Ernesta Valka zlikvidovali kvôli informáciám, ku ktorým mal prístup. Okrem iného to potvrdzujú aj ukradnuté dokumenty z jeho domu. Ernest Valko totiž veľa vedel. Videl do taniera až príliš mnoho ľudom. A kto veľa vie, ten sa stáva príliš nebezpečným. Paradoxne nie pre svojich priateľov, ale práve pre svojich „vlastných“.

Otázkou teraz je, o kom mal Valko informácie, ktoré zabijajú. Ako právny zástupca videl do vecí, ktoré v kauzách znamenali doslova všetko. Poznal hriechy a tajomstvá svojich klientov. Avšak mať informácie znamená uniesť ich hodnotu a následne uniesť aj vlastnú veľkosť. To Valko nedokázal a zrejme sa jeho mlčanie stalo pridrahým pre tých, o ktorých vedel to, čo vedieť nemal. Jeho mlčanie bolo, zdá sa, dôležitejšie ako jeho život. Ak je niekto nenávytný a nemá stále dosť, pristúpi jeho Judáš k razantnejším krokom.

Dôležitý svedok, ktorý veľa vedel

Ernesta Valka sa práve „jeho vlastní“ snážili už niekol'kokrát odstaviť. Ale Valko sa stále odnieksia! vrátil. V jeho životopise môžeme vidieť, s kym už roky pracoval. Nie je to Robert Fico ani Vladimír Mečiar. S kym už roky osud spája Ernesta Valka, sú páni Mikuláš Dzurinda a jeden z najbohatších ľudí Slovenska Ivan Mikloš. Valko stál pri mnohých Dzurindových „problémoch“, a preto sa sám stal problémovým. Ako Dzurindov „dvorný komorný“ bol zapletený aj do kauzy Duckého zmeniek. V tejto veci zastupoval plynárne a od istého času aj štát. Stal sa súčasťou štavnej kampane, ktorú rozbehla exekutiva Mikuláša Dzurindu. Keď v januári 1999

zavraždili Jána Duckého, členovia HZDS z tohto činu obvinili prvú Dzurindovú vládu a jej „politický terorizmus“. Valko bol v súvislosti s pochybnými zmenkami rovnako ako niekdajší šef SPP Ducký dôležitý svedok pre vyšetrovanie podvodov a rovnako tak aj nepohodlný svedok pre ich aktérov. Kraváre zmenky stáli život už mnoho ľudí a práve tu je možná spojitost a možný dôvod Valkovej vraždy.

Valko sa necelé dva týždne pred smrťou stal členom dozornej rady SPP. Presne toho istého SPP, ktorého predajom sme pri kurzovej strate počas Dzurindovej privatizácie prišli o 7,7 miliardy korún. Za čo bol, mimochodom, zodpovedný Ivan Mikloš. Presne ten Mikloš, ktorý bol Valkov blízky priateľ a pri predaji plynární podľa Fica zbohatol o milióny.

Potrebný Trnka, ktorý zabezpečí „ticho“

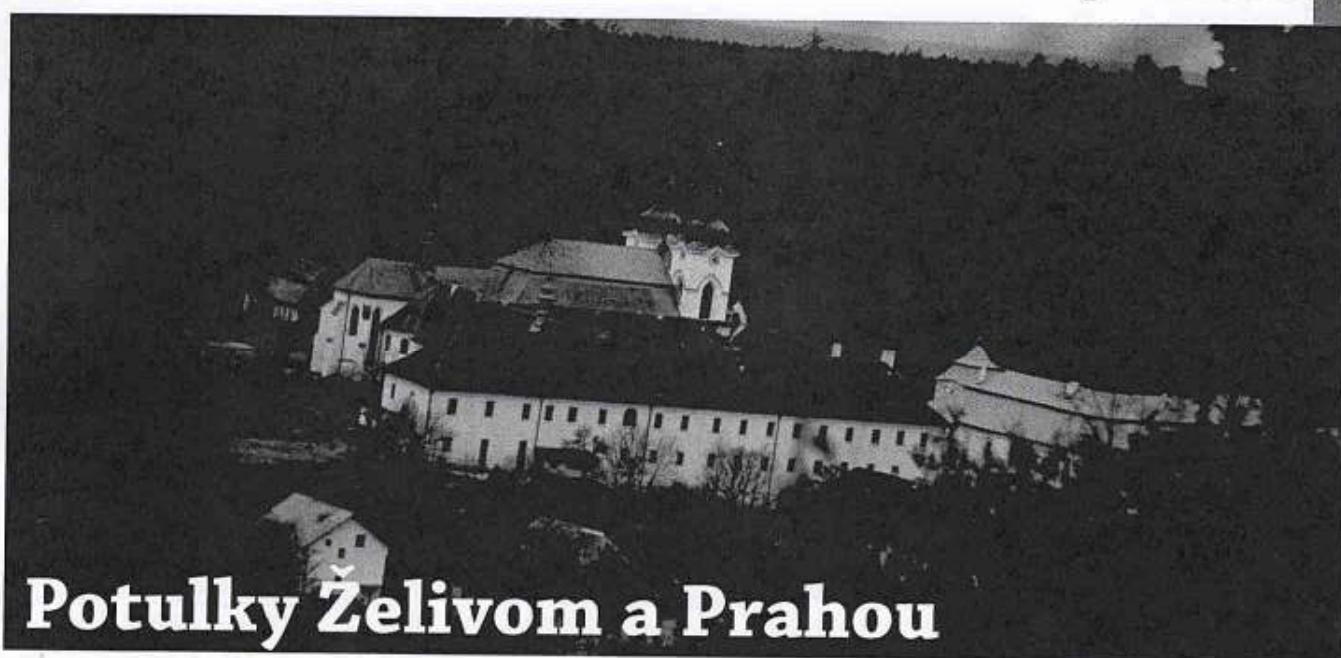
Valkovu vraždu považujú všimavejší za obrovský výsmech do tváre slovenskej demokracie. Experti dokonca tvrdia, že tento prípad nebude nikdy vyriešený. Ani nemôže byť. Valkov vrah totiž už pravdepodobne „odpočíva“. Zakopaný alebo podpálený. Predpoklady na manipulovanie s prípadom sa zvyšujú. Najmä potom, čo nad ním prevzal dozor generálny prokurátor Dobroslav Trnka. Najnovšie sa objavujú informácie, že z prostredia Generálnej prokuratúry unikajú informácie, ktoré môžu vyšetrovanie značne skomplikovať. Režim prísneho informačného embarga Spišiakovovi absolútne nevychádza. Je preto možné, že Trnka nefiguruje vo vyšetrovaní náhodou. Je predsa veľmi dôležitý nielen pre Ficov Smer, ale aj pre Dzurindu aj jeho mecenášov. Trnka dokázal totiž obom pánom zabezpečiť beztrestnosť a blahodarné ticho, ktoré nastalo po zabudnutí každej „vyšetrovanej“ kauzy.

Trnka bol zasvätený v zatkutí a stíhaní Ernesta Valka. Určite nie náhodou v tejto veci dokonca dvakrát zasiahol a nariadil pokračovanie vyšetrovania, ktoré Valka dostalo na určitý čas do väzenia. Údajným motívom celej tejto parády malo byť získanie (nevedno akých) Valkových dokumentov. Policia mu pri zatýkaní totiž zhabala počítače a materiály o ľuďoch, ktorých Valko zastupoval. V tejto veci Valko požadal nemalé odškodné. Hoci si Dobroslava Trnku spájame s osobou Roberta Fica, do funkcie ho dostala už Dzurindova vláda. Je preto, mimochodom, jasné, prečo Dzurinda tak veľmi Trnku aj naďalej potrebuje.

Blahorečený právnik, ktorý neslúžil

Ernest Valko bol nepochybne dobrý právnik. Dokonca špičkový. Mal svoj podiel na budovaní demokratického Slovenska. Pričinil sa na tvorbe prvej ústavy. Je preto otázkou času, kedy prominentnému právnikovi postavia sochu. Valkovi klienti teraz môžu pokojne spávať. To, čo vedel, sa už nikto nedozvie. V pokoji mohli všetci nastúpiť do radu a pokloniť sa mu pred jeho poslednou cestou.

Hypermoralizmus, ktorý predvádzajú „demokratické“ novinári na čele s časopisom týždeň, je len snahu zakryť vlastné morálne poklesy. Jedným dychom je nutné totiž dodať, nech už bol Valko akokoľvek „svätý“, že nič nerobil pod takto kouzelnou misionárskej činnosti Armády spásy. Ernest Valko nebol len prominentný právnik. Bol to aj právnik, ktorý žiadal od štátu odškodné 1,6 milióna eur a prácou pre páнов Dzurindu a Mikloša zarobil neskutočne neslušné peniaze. A to sú veci, na ktoré by sa páni s mikrofónmi mali pýtať. Jeho (a Dzurindovo) kralovanie nebolo totiž nikdy službou, ale prostriedkom.

Potulky Želivom a Prahou

text: Milan Gončár | foto: Martin Kuchář

Praha. Metropola Českej republiky. Tajomná, krásna a nespútaná. Práve sem nasmerovali svoje kroky študenti Katolíckej univerzity na čele s pátronom Karolom Lovašom a duchovným otcom Róbertom Slotkom. Okrem návštevy Prahy bola centrom diania aj malá dedinka Želiv, vzdialená od metropoly Čiech asi sto kilometrov. Vypína sa tu kláštor premonštrátov, ktorí na tomto mieste sídlia už niekol'ko stoviek rokov. A práve odtiaľto prišiel do Ružomberka – na našu alma mater aj páter Karol. Pedagóg, bývalý novinár a knaz v jednej osobe. Zoznámil nás s prostredím, kde prežil značnú časť svojho života. Už pri prvom pohľade bolo jasné, že sme na mieste, ktoré nesie v sebe čosi zvláštne. Zo všetkých strán bolo cítiť dych histórie a tajomstiev ukrytých v chladných muroch kláštora. Ubytovali sme sa v mŕkvom prostredí na prízemí, v nových zrekonštruovaných priestoroch. Tiché, priam idylické miesto na odych a zamyslenie sa, na tichú modlitbu či rozhovor. Krásou zdobený bol i chrám, ktorý je súčasťou starodávneho komplexu. Boli sme na pôde, kde desiatky rehoľníckych bratov od dávnej minulosti až po súčasnosť skladajú poklonu svojmu Bohu. Aspoň na chvíľu tu môže človek uniknúť zo zhonu moderného sveta. Nad hlavami vo vysokých vežiach viseli tažké zvony. Mnoho rokov fungujú ako srdce celého kláštora, bijú deň čo deň ako na povel. A aj my, študenti, sme mohli potiahnuť za povraz a dodať tiej veži život. Kovové monštrá sa tažkopádne, no zároveň mohutne rozozvučali. Týmto spôsobom zvolávali ľudí či už na liturgiu, alebo len pripomíiali, že tu existuje život, ktorý sa snúbi so starodávnym dedičstvom. Ďaleko v horách. Za zmienku stojí i mestny pivovar s ušľachtilými druhami piva rôznych príchutí. Kto chcel, ten ochutnal. Zvláštna

chuť bola charakteristická svojou výnimočnosťou. Tak ako každý kút kláštora.

Vrcholom spoločného víkendu bola návšteva Prahy, mesta na rieke Vltava. I tu bolo možné zakúsiť poriadne sústo história, pulzujúceho života a ruch veľkomesta. Ulice či uličky lemovali stovky turistov, obdivujúcich úžasné výtvory a fantáziu človeka, obalenú vo veľkolepých stavbách. Krčmy, pohostinstvá a vykurované terasy so špecialitami každej chuti boli samozrejmosťou. Takisto obchody, pouliční hudobníci či výtvarníci...

A hoci počasie nebolo najideálnejšie, nakoľo sa i ono umúdrilo a spomedzi mrakov na nás vykuklo slnko. Pražský hrad, národný cintorín, Karlov most či arcibiskupský úrad. To je len zlomok miest, ktoré sme mali možnosť vidieť. Okrem nich to boli zákutia, kam bežný turista nemá šancu nazrieť. Knižnice, kláštori či množstvo chrámov sú skutočným dedičstvom, ktoré tu zanechali naši predkovia. Sprevádzali nás celý deň a my sme ich vďačne spoznávali.

Praha. Taká krásna a taká tajomná. Za jeden deň človek uvidí len malú časť bohatstva, ktorú v sebe ukrýva.

Celodenné putovanie nás unavilo, no obohatené o nové poznatky sme sa podvečer vrácali „domov“ – do kláštora Želiv. Neškorá večera po náročnom dni padla vhod. A aj napriek únavе vládla v našom kolektíve dobrá nálada. Čas sa krátil a pomaly sa blížil i nás odchod. Nastalo nedelňé populudnie a veľké balenie. Posledný pohľad na kláštor, posledné cvaknutie fotoaparátu. Na záver návšteva malej kaplnky vypínačujúcej sa nad dedinkou. Z dial'ky na nás nemo pozerali sny. Akoby sa aj ony chceli s nami rozlúčiť. Čakal nás už totiž autobus, ktorý nás bezpečne dopravil domov.

Dlhá cesta a konečne príchod na Liptov. No väčšina z nás bola myslou ešte v Želive a Prahe. Mnohí si totiž toto miesto zamívali a chodia sem pravidelne. A viacerí veria, že sa tu vrátia znova. Možno už o rok.

Hudobné albumy... že ich natriete na chleba

V posledných týždňoch a mesiacoch vyšlo niekoľko albumov, ktoré si zaslúžia poslucháčsky drobnohlád, ponúkame vám štyri albumy, ktoré sú podľa nášho názoru na vrchole tohto umelcového ľadovca.

Audio tajomstvo kyslých kameňov

Rockeri z lowy sa tento rok môžu pochváliť už v poradí tretím štúdiovým albumom. Na mysli je album skupiny Stone Sour s názvom Audio Secrecy, na ktorý sa čakalo štyri roky a naozaj sa oplatilo čakať. Prvý singel s názvom „Say you'll haunt me“ je v obehu už od júla a v európskych aj zahraničných rebríčkoch sa drží v prvej desiatke. Na albeume sa nachádza 17 systematicky usporiadaných skladieb. Sám spevák Corey Taylor tvrdí, že sa svojím myslením na tomto albeume odtrhli od tvrdšieho myslenia, čo je samozrejmejšie aj cítiť. Nesie sa v rockovom duchu a napriek kommerčnému nádychu sa usiluje o záujem premýšľavého poslucháča. Aj keď tento prechod do menej metalovej podoby určite mnoho poslucháčov poteší, je potrebné vytknúť menší nárast hitov v porovnaní s prvým albumom Stone Sour.

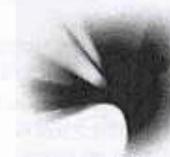
text: Tomáš Iliečko | foto: popron.sk, amazon.com, sxc.hu

Dan Barta a jeho Theyories

Medzi horúcimi novinkami sa nachádza aj najčerstvnejší album tohto českého kúzelníka. O tom, že jeho hlasový prejav je magia, presvedča Dan Barta svojich fanúšikov už niekoľko rokov. Tentokrát to spravil s prevzatými skladbami od rôznych zahraničných umelcov. Projekt bol nahraný s triom Roberta Balzara a zo-skupenie zámerne vybraло menej známy repertoár širokej škály interpretov, ktorý poteší rôzne vrstvy náročných poslucháčov. Album obsahuje dvanásť skladieb od zvučných mien ako Led Zeppelin, AC/DC, Björk, Jamiroquai či Police. Zbytočne by ste však čakali skladby v rockovej, popovej, prípadne funky podobe. Barta prepojil tieto kontinenty svojím odlišným a vysoko originálnym smerom.

XINDL X a Prax relativity

Umelec, textár a spevák, ktorý si s radochou vraví Xindl X je v hudobnom svete nováčik, no nie je poslucháčom až tak neznámy. V roku 2009 sa predstavil verejnosti albumom Návod ke čtení manuálu. Ako už vraví jeho názov, ide o odľahčený hudobný štýl, no ľahko zaraditeľný, pretože ide o akúsi fúzii folku s rapom. Ja by som tento album odporučil poslucháčom oddychovej hudby, čo bol možno aj zámer interpreta. Za zmienku stoja skladby ako Dysgrafik alebo Láska v housce, ktorá je duet Xindla so speváčkou Olgou Lounovou. Dosť bolo teda relativity v teórii, podľame na prax.

Tisíc slnk skupiny Linkin Park

Už zopár týždňov okupuje európske a svetové média singel Catalyst z nového albumu A Thousand Suns. Táto skupina už roky preukazuje známkou profesionality, čo je viďieť na nápaditosti snáď každého albumu, ktorý vydá. Spomínaná skladba Catalyst je formou tak nová, že sa zdá, akoby už ani nenesla znaky Linkin Parku, ktoré už roky poznáme. Doslova pripomína čosi elektronicky vykonštruované a mňa osobne oveľa viac nadchol druhý singel Waiting For The End, na ktorý má skupina už taktiež hotový videoklip. Album obsahuje pätnásť zvukom nových skladieb a je vhodný ako pre skalných fanúšikov skupiny, tak aj pre poslucháča, ktorý tento hudobný fenomén pred časom zaškatuloval.

Hudobný štýl pod drobnohl'adom – SKA

Hudobný štýl známy ako ska sa priprutil do hudobného sveta zo slnečnej Jamajky ako určitá odnož hudobného štýlu reggae. Profesionálnejšia poučka, ktorá by tento hudobný smer charakterizovala, by pravdepodobne znala ako *hudobná forma písaná v párnom metre so synkopickým charakterom*. Avšak pre bežného laika stačí poučka *hudobný žánor, ktorý je robený na druhú dobu*. O tomto štýle koluje mnoho legiend, medzi ktoré patrí, že je to skomolenina amerického rokenrolu z ne-kvalitných rádiových prijímačov na území

Jamajky a Strednej Ameriky. Vznik a prvý rozvoj nastal niekedy v 60. rokoch 20. storočia a za jeho priečupníkov sa považuje skupina Desmond Dekker and The Skatalites. Pre ska je charakteristická okrem klasických nástrojov ako gitara, basová gitara a bicie aj dychová sekcia tvorená minimálne dvomi nástrojmi, prípadne exotickými perkusiami. Texty a hudobná stavba je prevažne harmonicky jednoduchá s veselým charakterom, texty sú plné radosti, často hľásajúce optimizmus a bezstarostný život. V priebehu desaťročí

sa tento žánor adaptoval do viacerých hudobných smerov a v dnešnej dobe je možné postrehnúť kombinácie ako ska-punk, popriprade 2 tone, ktorý je od tradičného ska odlišný výrazne rýchlejším tempom skladieb. Túto hudobnú filozofiu reprezentujú vo svete formácie ako The Specials (ich prevažná časť tvorby je robená v spomínanom 2 tone), The Selecter, The Wailers. Na Slovensku sa štýlu ska venujú kapely Polemic, Skapra šupina alebo Ska-Tonics.

Sociálna siet'

„Nezískate 500 miliónov priateľov bez toho, aby ste si nevytvorili zopár nepriateľov.“

Facebook je nepopierateľné fenoménom dnešnej doby a zaslúží si, aby sa o ňom natáčali filmy. Od založenia tejto sociálnej siete prešlo sedem rokov, kym sa na to niekoľko odhodlal. Meno Davida Finchera, režiséra filmov Sedem, Klub bitkárov či Podivuhodný prípad Benjamina Buttona, je príslušom kvality. Film o útľom veku Facebook-u má všetko, čo sa od hollywoodského filmu očakáva, ale presne preto nemožno veriť všetkému, čo v ňom vidíme. Nie je ani tak založený na skutočnosti, ako na knihe Benja Menzricha Náhodní miliardári, ktorá je, ako už sám podtitul prehrázda, príbehom sexu, peňazí, génia a zrad. Aký krásny námet na film s označením skutočný príbeh, ale filmová realita, možno s výnimkou dokumentárnych filmov, je len málokedy tak reálna ako skutočnosť.

The Social Network je o mladom študentovi Harvardu Markovi Zuckerbergovi (skvele stvárenom Jessiem Eisenbergerom), o jeho sне a posadnutosti, geniálnosti aj arrogancii. Za zmienku stojí aj herecké výkony Andrewa Garfielda, predstaviteľa Markovho najlepšieho priateľa Eduarda Saverina, a Justína Timberlakea, ktorý sa blisol v úlohe voľnomyšlienárskeho spoluzačladateľa Napsteru Seana Parkera, ktorých konfliktný vzťah je podaný naozaj bravúrne.

V filme sú zobrazené dva súdne spory, ktoré musel Mark kvôli Facebooku absolvovať. Tie sa veľmi zaujímavým spôsobom prelínajú s minulosťou. Fincher sa pohral s klasickou retrospektívou. Vďaka tomu máte možno niekedy počít, že vám niečo uniklo (hlavne v prvej polovici filmu), ale nakoniec do seba zopár vecí krásne zapadne.

Film Sociálna siet' je jednoznačne filmom na viacero zhliadnutí a ponúka aj zamyslenie nad tým, ako tento fenomén ovplyvňuje naše každodenné životy.

text: Magdaléna Halčková | foto: adannews.com

Mark Wahlberg

V roku 1971, konkrétnie 5. júna, sa nedaleko Bostonu narodilo posledné z deviatich detí v rodine Wahlbergovcov – Mark Robert Michael. V minulosti rebel a spevák, v súčasnosti herec.

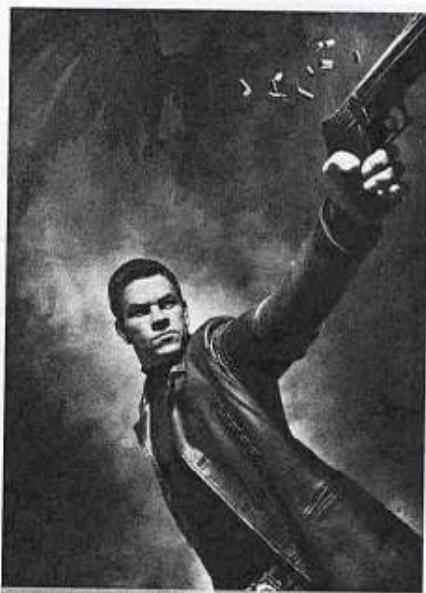
Detstvo a mladosť mal poznáčené dvoma výraznými medzníkmi – kriminalitou a hudbou. Ako sám tvrdil, približne dvadsaťpäťkrát mal problém s políciou. Už keď mal 13 rokov, objavila sa u neho závislosť na kokaíne, o dva roky neskôr kameňmi zaútočil na skupinu Afroameričanov. Ďalšie problémy na seba nenechali dlho čakať. Pod vplyvom drogy s názvom Anjelský prach dobil jedného Vietnamca do bezvedomia, ďalší ostal po bitke doživotne slepý na jedno oko a nakoniec zaútočil aj na strážnu službu. Navyše, pri celej potýčke použi-

val rasistické výrazy. Za tieto kriminálne skutky bol obvinený z pokusu o vraždu. Bol odsúdený na dva roky, odsedel si len 45 dní. Na svoje zločiny však nezabudol a v roku 2006 poznamenal: „Urobil som množstvo vecí, ktoré ľutujem a samozrejme za svoje chyby som zaplatil.“

Hudba priniesla do jeho života viac svetla. Stal sa známy ako brat Donnieho, jedného z členov chlapčenskej skupiny New Kids on the Block. Práve on zaplatil za Marka kauciu a prijal ho do skupiny. Toto obdobie však netrvalo dlho. Po troch mesiacoch odišiel, aby sa o neho opäť postaral brat Donnie. Novozaložená skupina Marky Mark and the Funky Bunch vyprodukovala svoj prvý album práve vďaka nemu. Prvý singel „Good Vibrations“ sa stal dokonca platínový a nie len tento úspech, ale úspech celej skupiny mu dodal opäť chut' do života.

Mark sa neskôr rozhodol presadiť vo svete filmu. V úvode bol obsadzovaný len na malé a nevýrazné roly, až kým neprišiel rok 1997 a ponuka na hlavnú rolu vo filme Hriešne noci. Wahlberg neváhal a rolu prijal. Film zožal úspech u divákov aj u kritiky.

Mladé publikum osloivil hitmi Big Hit a Vojna gangov, kritika ocenila jeho postavu vo filme Traja králi a zahral si aj v jednom z najúspešnejších filmov roku 2000 – v Dokonalej bûrke. Ďalej stvárnil hlavné postavy vo filmoch Lúpež po taliansky, Skrytá identita, Nepremožiteľný, Ostrelovač, Udalosť či Max Payne. Momentálne tvorí dvojicu s Willom Ferrelom v jeho aktuálnom a najnovšom filme Fízli zo záloh. Akčná komédia o podarenej dvojici policajtov číhajúcich z úzadia na prípad, ktorý by im otvoril dvere do vyššieho leva newyorskéj polície.

Mark Wahlberg ako neporaziteľný Max Payne

text: Lenka Práčková | foto: foodadwine.hu

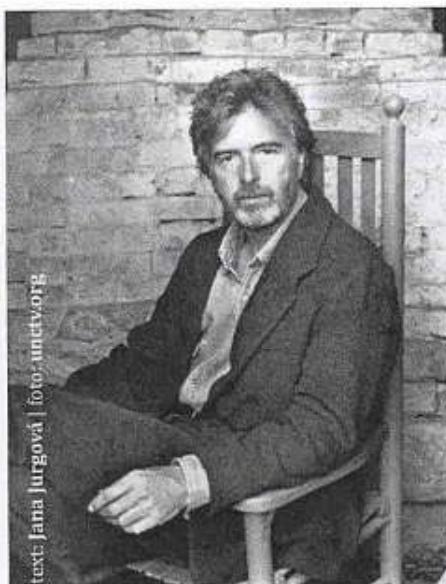

Král' či stroskotanec?

Spisovateľ madarskej národnosti Mór Jókai je v našich končinách už roky známy. A aj keď jeho život vyhasol už na začiatku 20. storočia, jeho tvorba ešte aj teraz ostáva mladistvá.

K takým možno priradiť aj historicky podkutú novelu Kráľ' pirátov vychádzajúcu u nás v čase vrcholného socializmu. Hlavnou postavou sa stáva námorný pirát Bartholemey Roberts. Aj napriek statusu obávaného človeka zavše oplýva vznešenými vlastnosťami. Už tu je vidieť prvé náznaky obdobia, v ktorom bol hrdina vytvorený. Rozpor nastáva vtedy, keď sa pod tarchou rozmanitých skutočností mení jeho pôsobenie. Sekundantmi dobrodružnej linie novely sú túžba po lepšom živote a láska, ktorá nemala čas rozkvitnúť. Prím hrajú životné parodoxy – mat všetko a nemat nič v tých najneočakávanejších chvíľach. Autor príbeh popretkával rôznorodými postavami, dobrodružnými scénami a úsmievými historkami okorenenými o nejednu slovnú hračku. Osviežujúca staromódnosť a hodnoty, ktoré by nemali, ale upadajú v dôsledku globalizačných tendencií, sú len ďalšími z možných plusov, prečo Kráľ' pirátov disponuje atraktívnosťou aj dnes. Krátkosť textu je dokonale prebitá hutnosťou a bohatostou výrazových prostriedkov. S rázom príbehu sa dá zrásť. Cítite jeho začiatočnú radosť a jasnosť, pričom nastáva agónia, keď nadidu tažké časy pre obdivovaného hrdinu.

Ak sa aj vyskytnú nejaké zatažkávajúce skúšky v čitateľovom vnímaní diela, nakońiec si uvedomí vzácnosť zážitku z prečítaného. Bude knihu brať zas a znova do ruky, aby prebral k životu neopakovateľné.

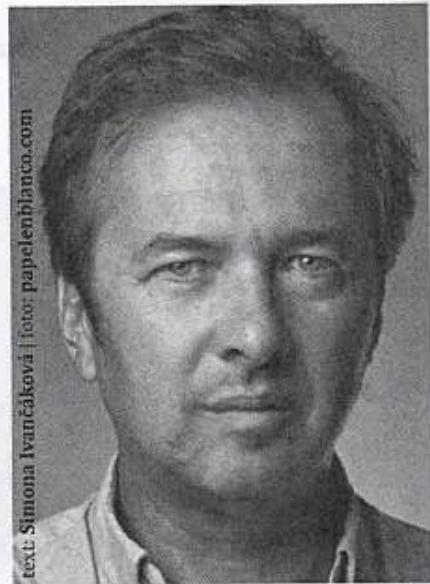
text: Jana Júrová | foto: unictv.org

Návrat do minulosti STUDENÝ VRCH

Vynikajúcemu americkému spisovateľovi Charlesovi Frazierovi vyšla v roku 1997 kniha Studený vrch, na základe ktorej je natočený film „Návrat do Cold Mountain“. Autor, známy svojím talentom a nadaním, nezvyčajne presvedčivo preniká do vnútra svojich hrdinov. Nie je však len výborným psychológom, ale aj výborným a uznávaným štýlistom.

Príbeh zasadnutý do obdobia americkej občianskej vojny rozpráva o láske chudobného kováča Inmana k pastorovej dcére Ade. Inman sa po úrade, ktorý utrpel počas boja, vracia späť domov k snubencovi, ale aj medzi milované rodné vrchy. Počas cesty zažíva rôzne príhody, životu nebezpečné situácie, z ktorých sa mu takmer vždy podarí štastne vyviaznuť. Po stretnutí snubencov sa plány o spoločnej budúcnosti vyvijajú inak.

Bohatý dej je rámcovaný divou prírodou, opradenou bájam, nekonečnými lesmi, vrchmi a dravými riekami. Na kvalite neubrali ani zriedkavé dialógy nahradené pútavým rozprávaním, ktoré sú ľahko čitateľné a zrozumiteľné. Autor majstrovsky a nenútene ponúka výstižný obraz jedného z klúčových období amerických dejín, čo je ďalším plusom tejto knihy. Jednoducho je tu všetko – vzdor i láska, viera i povera, ľudia i zvieratá, skaza i vykúpenie. A ako to býva vo vynikajúcich románoch, príbeh sa odohráva v rovine rozprávania.

text: Simona Ivančáková | foto: papelenblanco.com

India očami ženy

Španielsky autor Javier Moro si postupne získava srdcia miliónov čitateľov po celom svete. Na našom knižnom trhu sa len nedávno objivil jeho nový román s názvom Červené sári.

Knihu môžeme klasifikovať aj ako rodinnú ságúnehrúovsko-gándhiovského horodu alebo akokroniku politických dejín Indie. Zápletka hlavnej hrdinky s rodinou sa odvíja na pozadí exotickej a búrlivej krajiny. Sonia Mainová, mladá študentka pochádzajúca z jednoduchej rodiny, v Anglicku sponzna Indu, Radžíva Gándhího, člena najvýznamnejšieho rodu. Aj v tomto príbehu sa nájdzie láska, ale nekončí klasickým „happyendom“. Sonia pre svoju zamilovanosť opúšťa rodnú krajinu a stahuje do Indie. Tá už je odpradávna fascinujúcou krajinou, plnou protikladov. V krásnej, hlavne však nebezpečnej oblasti si musí zvyknúť na tažký život. Na ľudí, ktorí jej umierajú pred očami a na bezodňu nespravidlivosť. Súcit hlavnej hrdinky s tými najbiednejšími ju vynáša na akýsi pomyselný morálny piedestál. Celej knihe sa dá máločo vytknúť. Čitateľa vtiahne do deja opisom krás krajiny, kde sa príbeh v väčšej časti odohráva, pohľadom do jej kultúry, náboženstva a politiky 20. storočia. Autor vykresluje osud jednej výnimočnej osoby, ktorá napriek tažkému postaveniu žien v Indii dokázala, že aj žena má svoje práva v tejto spoločnosti. Preto ak máte chut' dozviedieť sa niečo nové z oblasti pre nás nie veľmi turisticky atraktívnej, tak určite siahnite po jednej z kníh od Javiera Mora. Okrem silného príbehu na vás čaká prekrásna príroda.

Výstava: **SAHARA**

8. - 31. DECEMBER 2010

Výstava fotografií Majida Belmiluoda. Vstupné 0,50 €. Liptovské múzeum.

Kultúra: **ČAROVNÁ MOC VIANOC**

15. DECEMBER 2010

Ukážky ľudových remesiel spojené s predajom. Pečenie vianočných perníkov, zdobenie ozdob a mnohé ďalšie. Nebudú chýbať ani vianočné koledy spojené s rozprávaním o vianočných zvykoch. Vstupné: 0,35 €, Liptovské múzeum.

VIANOČNÉ HODY

16. - 18. DECEMBER 2010

Mesto Ružomberok Vás v dňoch 16. - 18. decembra 2010 pozýva na stretnutie pri vianočnom stromčeku na Mostovej ulici spojené s vianočným kultúrnym programom, ponukou vianočných dobrôt a prezentáciou ľudových remesiel.

Koncert **TARJA TURUNEN** (Ex Nightwish)

18. DECEMBER 2010

Sopráno lady „hlás Fínska“ Tarja Turunen, ktorá si aj po odchode z Nightwish svoju celosvetovú kariéru úspešne buduje dokopy už viac ako desať rokov, vyráža na svoje najambicioznejšie turné. Vstupné: sedenie+VIP státie - 23,00€, státie - 20,00€ Cena sa bude zvyšovať. Športová hala Koniareň, začiatok o 19:00.

MiniKvas **ROCKOVÉ VIANOCE**

18. DECEMBER 2010

Dom kultúry Biely Potom v Ružomberku bude hostiť niekoľko slovenských punkových kapiel. Nebudú chýbať Vandali, HT, Forma Bagandža či Faith. Okrem toho je do rána naplánovaná SKA/Punk/Psychobolill pártu. Predpredaj vstupeniek v sieti Ticketportal a cukrárni Pohoda v Liptovskej osade za 4 €, na mieste 5 €. Začiatok o 18:00.

Divadlo: **NÁŠ PÁN MINISTER**

26. DECEMBER 2010

Divadelný ochoťnický súbor Máj Černová vás pozýva na divadelnú hru Ivana Stodolu Náš pán minister. Je to komédia v 3 dejstvách založená na výsmechu z ľudskej hlúposti, chamitivosti a pretvárke. Autor sa pomocou jemného humoru, satiry a ironie zamýšľa nad otázkou ľudského štátia a túžby po peniazoch. Vstupné: 1 €, Kultúrny dom v Černovej, začiatok o 18:00.

Kniha: **BRAT ŠAVOL BOŽÍ ŠAŠO**

Na pulty kníhkupectiev sa v predvianočnom období dostane nová kniha brata Šavla: Boží Šašo. Kniha má tri časti: Moje lepšie ja, Prečo zabil Kain Ábela? a Márnotratný otec. Novú knihu premonštrátskeho kňaza a básnika, bývalého reportéra a moderátora Rádia Twist Karola Lovaša si môžete objednať už dnes za uvádzaciu cenu 7 Euro + poštovné. Adresa pre Vašu objednávku: objednavky@cathedra.sk

čajovňa Relax Club

- 50 druhov sypaných čajov s originálnym servisom
- vodné fajky
- pivo Černá hora
- 14°Kvasar (medové)
- 11°Páter (čučoriedkové)
- 13°Black Hill (bylinkové)
- alko a nealko nápoje

- čajové, ovocné a mliečne koktejly
- miešané alkoholické drinky
- príjemné posedenie pri skvelej muzike
- koncerty
- oslavys
- wifi zadarmo

Slovenskí tenisti sa nestratili

Tohtoročná tenisová sezóna sa pomaly blíži k svojmu záveru. Z pohľadu slovenských tenistov ju možno považovať za priemernú. V Davisovom pohári sa muži opäť udržali v prvej skupine euro-africkej zóny. Ovela väčší úspech dosiahla fedcupová reprezentácia, ktorá postúpila do elitnej svetovej osmičky. Výraznejší individuálny výsledok však naši tenisti nezaznamenali.

Slovenská ženská jednotka Daniela Hantuchová si už tradične udržiava stabilnú pozíciu v prvej tridsiatke WTA Tour.

Naopak, Dominika Cibulková nebude na túto sezónu spomínať v najlepšom. Dvadsaťročnej Bratislavčanke absolútne nevyšli letné americké turnaje na tvrdom povrchu. Vo svetovom rebríčku klesla až na 45. miesto. Za necelý rok navyše vystriedala až troch trénerov. Svoju reputáciu si vylepšila na poslednom grandslamovom podujatí US Open. Celým turnajom prechádzala ako nož maslom. Nad jej sily bola až vo štvrtfinále svetová líderka z Dánska Caroline Wozniacká.

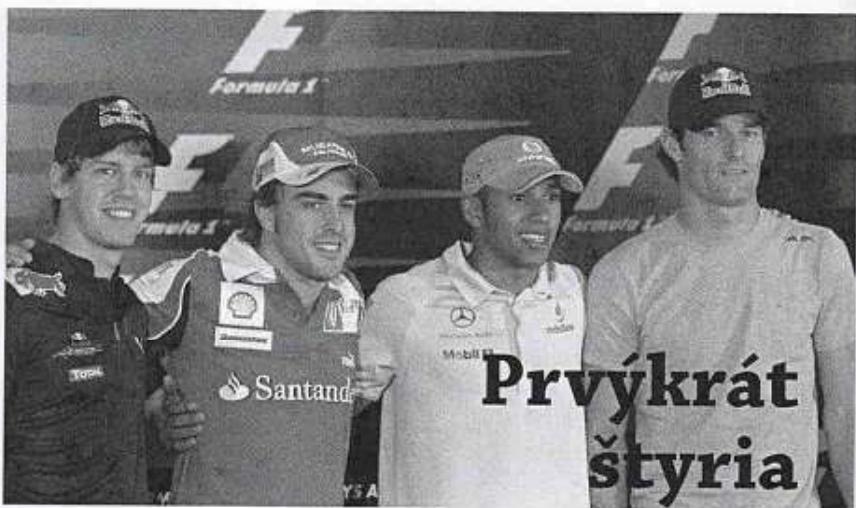
Celú sezónu sa trápila aj Magdaléna Rybáriková. Piešťanská rodáčka vypadla zo svetovej stovky. Kým v januári jej patrila 44. pozícia, momentálne je až na 104. priečke. Nevýrazná hra počas celého ročníka môže ohrozíť jej štart v hlavnej súťaži budúcoročného Australian Open.

Lukáš Lacko dosiahol po februárovom podujati v Dubaji svoje rebríčkové maximum (60. miesto). Po sérii prehier vypadol v závere sezóny z top 100. Lackovi pomohol až triumf na challengerovom turnaji v talianskom Vrtise, ktorý ho vrátil na stratený post slovenskej jednotky.

Svalové zranenie nohy zabránilo Karolovi Beckovi štart na viacerých turnajoch, z ktorých nemohol obhajovať body vo svetovom rebríčku. Zvolenčan okrem októbrového triumfu na challengerovom podujatí v uzbeckom Taškente nezaznamenal výraznejší úspech.

Generácia okolo Dominika Hrbatého či Jannetty Husárovej postupne odchádza do tenisového dôchodku. Radost' nám začínajú robiť mladé talenty. Do popredia sa stále viac dostáva deblová dvojica Chantal Škamlová a Jana Čepelová. Sedemnásťročné dievčatá zvíťazili v juniorskej štvorhre Australian Open. V lete navyše získali strieborné medaily na OH mládeže.

text: Lívia Godová | foto: flickr.com

Prvýkrát štýria

Naposledy v roku 1986 bola posledná Veľká cena Formuly 1 tou, ktorá rozdolia o majstrovstvo sveta. Avšak vtedy sa mohol radovať z titulu jeden z troch jazdcov. Túto sezónu bojovalo do konca až kvarteto pretekárov.

Pred tohtoročnou sezónou sa zmenilo veľa. Zakázalo sa tankovanie počas pretekov, zvýšila sa minimálna hmotnosť auta, znížil sa počet sád pneumatík na jeden víkend pre jedného jazdca a zmenou prešiel aj bodovací systém. Nielen kvôli zvýšenému počtu jazdcov, ale aj pre väčší bodový rozdiel medzi víťazom a zvyškom startového roštu.

Jazdci opäť zavítali aj na úplne nový okruh. Tentoraz do Kórey, na Korean International Circuit. Dokončenie a položenie poslednej vrstvy asfaltu sa konalo len niekol'ko dní pred oficiálnou inšpekciou, tá však nakoniec preteky a samotný okruh schválila. Ako sa ukázalo, urobila dobre. Napriek dažďu v úvode pretekov si diváci mohli vychutnať strhujúce divadlo a jazdci si užili výborný charakter okruhu.

Nemalou novinkou boli aj tri úplne nové tímy v kolotoči F1 - Virgin, HRT a Lotus. Počas celej sezóny sa v najlepšom svetle ukazoval najmä posledný menovaný. Napriek tomu, že tím nezískal ani bod, skončil na desiatom mieste. Vyhliadky do budúcnosti nie sú zlé. Finančný kapitol aj technológie od Renaultu či Williamsu môžu tímu len a len prospieť. Virgin Racing sa potácal vždy na konci startového pola. Vstup ruského koncernu Marussia od novej sezóny sa javí ako rozumný krok.

Súboj o popredné priečky bol oveľa zaujímavejší. Úvodné preteky v Bahrajne zvládol najlepšie nováčik vo Ferrari - Fernando Alonso. Úspech talianskeho tímu podčiarkol druhý Felipe Massa. Ďalej veľké ceny už priali tímom RedBull a McLaren. Červené býky v úvodných

13 VC získali dvanásťkrát pole position a zvíťazili šestkrát. Práve tu položili základ získania Pohára konštruktérov. V prvej polovici sezóny boli úspešní aj jazdci McLarenu, ale na titul to nestačilo. Druhú polovicu ročníka mal nepochybne najlepšiu Fernando Alonso. Z posledných deviatich pretekov vyhral štýria a pridal aj tri pódiové umiestnenia. Práve tieto fakty rozhodli o tom, že nového majstra sveta sme spoznali v úplnom závere, na VC Abu Zabí. Strieborné šípy zastupoval Hamilton, Ferrari Alonso a RedBull mal v boji o titul Webbera s Vettelom. Najlepšiu východiskovú pozíciu mal Španiel. Pred druhým Webberom mal nások 8 bodov. Naopak, Hamilton strácal až 24 bodov. Najlepšiu startovaciu pozíciu získal v kvalifikácii Sebastian Vettel. To sa ukázalo ako jeden z významných krokov vedúcich k zisku titulu. Ďalší prišiel tesne po štarte. Vitantonio Liuzzi nepríjemne narazil do Michaela Schumachera a na trať výšlo safety car. Počas tejto fázy zamierili do boxov jazdci Renaultu a dvojka tímu, Rus Vitalij Petrov, sa stal veľkým problémom pre Fernanda Alonsa. Na rovinkách veľmi rýchly Renault bol pre Španiela privelkým sústom a aj do ciela pretekov prišiel až tesne za ním. Hromzenie už nepomohlo, zrodil sa najmladší majster sveta v histórii F1 - Sebastian Vettel.

Uplynulá sezóna bola jednou z najvzrušujúcejších v kráľovskej motoristickej triede. Avšak ani tá budúca nemusí byť zlá. Súboj o titul môže byť opäť zaujímavý. Monopost RedBullu „postaví“ opäť mág Adrian Newey, ktorý je zárukou kvality. Fernando Alonso v závere sezóny ukázal, že mu monopost Ferrari sedí, Felipe Massa sa bude snažiť znepríjemniť mu pozíciu tímovej jednotky a dvojica majstrov sveta z McLarenu bude chcieť pridať na svoje konto ďalší titul. Kto vie, kto ďalší sa zapletie do boja o popredné priečky. Jedným z faktorov bude aj spolupráca s novými pneumatikami Pirelli. Všetko sa dozvieme už o niekoľko mesiacov. Motory sa opäť rozozvučia 13. marca v Bahrajne.

X-STÉPEC

2. diel - SNOWBOARDING

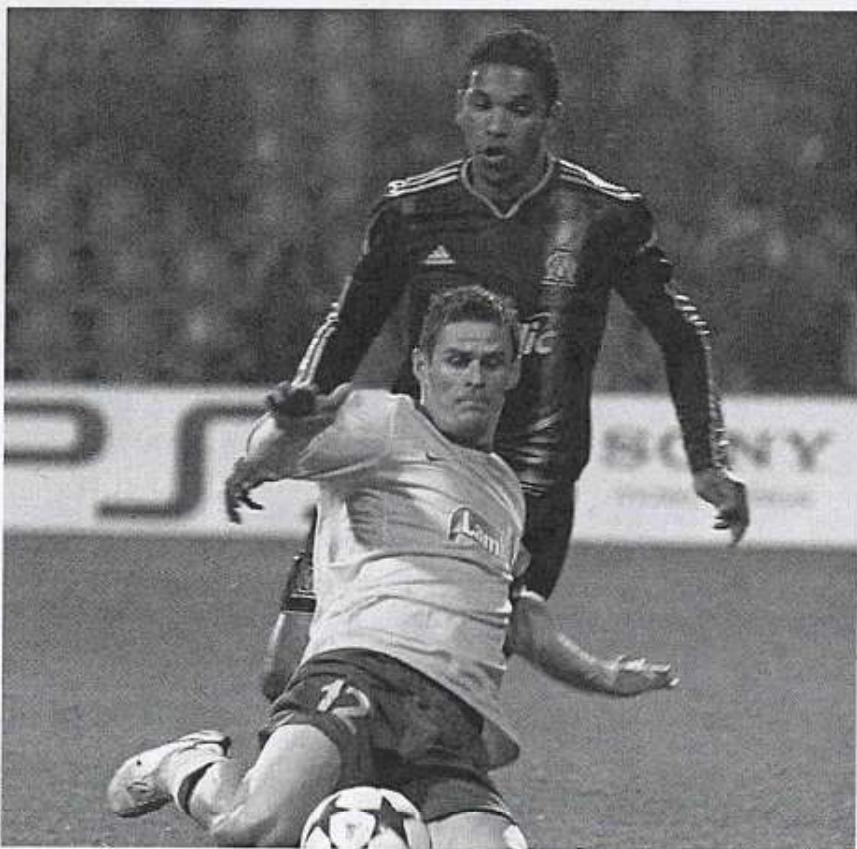
Horsefeathers Pleasure Jam 2010

V druhej časti seriálu o extrémnych športoch sme si pripravili aktuálne novinky pre všetkých priaznivcov snowboardingu.

Zatiaľ čo nedočkávajú snowboardisti spínajú ruky a prosia o prvé vločky snehu, rakúsky ľadovec Dachstein už po ôsmykrát otvoril zimnú sezónu freestyle akciou Horsefeathers Pleasure Jam. V Horsefeathers Superparku sa v novembri stretla elita jazdcov, vrátane Sloveniek Baši Stevulovej, Klaudie Medlovej a Matí Molnárovej. Mužská kategória, bohužiaľ, nemala slovenské obsadenie, avšak susedia z Česka mali aj 12 jazdcov. Silný nárazový vietor s rýchlosťou až 140 km/h a bočné sneženie narušili piatkovú kvalifikáciu a donutili organizátorov presunúť začiatok preteku na sobotu. V tento deň už za príjemného slnečného počasia naopak spôsoboval niektorým jazdcom problény s rýchlosťou roztápačajúcou sa sneh. Napriek nie práve ideálnym podmienkam sa bolo na čo pozerat. Fin Vile Paumola zabodoval masívnym trikom Backside 720 a britský talent Aimee Fullerová predvedla čistý Nosegrab a Backside 360, s ktorými si zabezpečila víťazstvo v kvalifikácii a prilepšila si o 350 amerických dolárov. Štvoricu finalistiek tvorila aj Klaudia Medlová, ktorá s pozvanými jazdkynami nie len z Európy, ale aj z Kanady a Ameriky, zabojovala o popredné miesta. Vítazstvo si napokon odnesla Ennio Rukajärvičová z Fínska, ktorá šliapla na plyn a s prehľadom skočila Switch FS7. Klaudia, žiaľ, pôdiová priečka ušla, ale obľúbeným trikom Backside Rodeo 540 si vyslúžila cenu za best trick. Medzi mužmi triumfoval Francúz Victor de le Rue.

text: Petra Gabáriková | zdroj, foto: pleasurejam.com

„Výbuchy“ pod Dubňom

text: Milan Gocúčar | foto: mskzilina.sk

Postupom do hlavnej súťaže Ligy majstrov sa futbalovému klubu MŠK Žilina splnil sen. Hoci na to potreboval až päť pokusov, postup medzi európsku smotánku potešil. Žilina oslavovala a radovala sa zo súperov zvučných mien. Vrcholní predstavitelia klubu si mädlili ruky pri pohľade na plnú pokladnicu. Eufória však postupne vyprchala. Na severe Slovenska sa totiž presviedčili, že byť rovnocenným partnerom na európskom fronte je veľmi náročné. A to nielen výkonmi na ihrisku. Čudesné praktiky vedenia sa snúbili s bojkotmi fanúšikov a snaha pobiť sa o dobré umiestnenie v skupine sa vytratila skôr, ako z mužstva opadol opar radosti.

Už pred prvým zápasom s prestížnou Chelsea Londýn začala vojna. Klub sa rozhodol, že k tučnému balíku peňazí, ktorý dostał za postup, pridá aj ďalší. Siete však rozložil na miestach, kde sa peniaze „neľovia“. Astronomickým vstupným „vyhnal“ zo štadióna najvernejších fanúšikov. Istú si pozriete anglického majstra na vlastné oči znamenalo luxus, ktorý si „bežný“ Slovák dovoliť nemohol. Ultras Žilina vytiahol na vedenie klubu vojnové sekery. Trvalo pár týždňov, kým sa bûrka utišila.

Medzinárodné faux pas

Po krátkom čase relatívneho pokoja dostali žltzo-zelení v hľadisku ďalšiu facku. A s nimi aj celé Slovensko. Pod Dubňom

pricestoval francúzsky majster Olympique Marseille. Sebavedomie sršalo zo všetkých strán, MŠK chcel v štvrtom zápase Ligy majstrov konečne bodovať. Chcel. Zápasová realita jasne poukázala, kde sa slovenský ligový futbal momentálne nachádza. Nie v suteréne, zrejme ešte nižšie. Prehrat na vlastnom trávniku 0:7 sa nevidí často ani v horskej lige. Všetky ospravedlňujúce faktory a výhovorky musia ísť bokom. Medzinárodná hanba, fiasco či prepadák sú slabé slová pri spomienke na tento zápas. Ak by sme hľadali čo i len jedno pozitívum „neuveriteľného“ predstavenia, pátrali by sme märne. Mnohí fanúšikovia sa obávajú ďalších negatívnych rekordov na pôde európskeho futbalu. Avšak zároveň aj dúfajú, že Žilina statočne dohrá nevydarené vystúpenie v skupinovej fáze Ligy majstrov bez ďalších výbuchov.

V súčasnosti najlepší slovenský klub totiž kruto zaplatil nováčikovskú daň. Možno už nezopakuje podobný úspech a postup medzi najlepšie kluby starého kontinentu ostane na dlhé roky najväčším úspechom Žiliny. Priaznivci „šošonov“ napriek blamáži dúfajú, že tých svojich v Lige majstrov uvidia aj o rok. V inom šate, s inými výkonmi a hlavne dobrými výsledkami. Lebo nejde len o reklamu klubu či mesta, ale celého Slovenska.

vedeli ste o tom, že ...

text: Erika Žatkovičová | foto: sxc.hu

Najrýchlejší chrobák na svete je šváb. Dosahuje rýchlosť 30 centimetrov za sekundu. Chytiť ho je takmer nemožné.

Podľa Guinnessovej knihy rekordov trval najdlhší záchrat štíkultky 68 rokov!

Najvyšší mrakodrap sa prekvapujúco ne-nachádza v Amerike. Je postavený v Burj Khalifa v Dubaji (Spojené Arabské Emiráty) a meria 828 metrov!

Ak má socha koňa obe predné nohy vztyčené, znamená to, že jazdec zahynul v bitke. Ak má kôň vztyčenú jednu nohu, jazdec zomrel na následky zranenia, ktoré utrpel v bitke. Ak má kôň všetky štyri nohy na zemi, zahynul prirodzenou smrťou.

Najdlhšia elektrická osvetlená jaskyňa na svete je Dobšinská ľadová jaskyňa.

Prvý počítač na svete mal 30 metrov a dokázal si zapamätať 20 čísel. Spot-

reba jeho energie bola taká veľká, že by stačila na osvetlenie celej dediny.

Jediné mesto nachádzajúce sa na dvoch kontinentoch je Istanbul (Turecko).

Najväčšia pizza na svete bola upečená v Južnej Afrike. Mala veľkosť 3721 cm v priezemere a zaberala plochu 360 388 cm².

Z viac ako 350 druhov žralokov je iba 32 druhy zaznamenaných ako takých, ktoré útočia na ľudí.

V Paraguaji je súboj legálny, pokial' sú obe strany zaregistrované ako darcovia krvi.

Jazykom, ktorý je uzákonený vo viac ako 20 krajinách, je prekvapujúco španielčina!

Vozidlo spotrebuje v pokoji za 10 sekúnd viac paliva, ako keby bol motor vypnutý a následne znova spustený.

Nosorože zabili v Afrike viac ľudí ako ktorékoľvek iné zvieratá.

Po sčítaní protiľahlých strán kocky je ich výsledok vždy sedem.

Pablo Picasso bol dyslekтик.

Cervené svetlo na semafore obsahuje trochu oranžovej farby. Zelené svetlo trochu modrej, aby boli ľahšie rozpoznané pre ľudí s červeno - zelenou farboslepostou.

Chobotnica obrovská má najväčšie oči zo všetkých zvierat na svete.

Sklenená flaša sa rozloží za jeden milión rokov!

Najviac železa neobsahuje špenát! Viac má napríklad brokolica alebo ružičkový kel.

Šimpanz má o jeden páár chromozómov viac ako ľud.

iba tak Antona Laučeka | Stredoveká „reality šou“

Rozmýšľal som, na čom sa ľudia v našich krajinách zabávali v takom stredoveku. Žiadny televízor, kino, reality šou, športové podujatia poskytujúce vzušenie, šok alebo pocit zadostučinenia prizierajúcim sa. Občas nejaký výkon spravodlivosti na dereši, ale ak dotyčnému aspoň nedosekali zadok a nereval pritom ako tur, nešlo o ktovieké pobavenie. Sem - tam nejakú neštastnicu prichytili pri nevere a potom ju pre potešenie jedovatých jazykov ovenčenú nápisom „Honcuľa“ rovzávali rebríňkom po meste. (Záletní muži sa podobnej pohane vyhli, a to asi z dvoch príčin. Na radnici ženy nezasadali a radná páni by predsa nič také proti sebe neodsúhlasili. Druhá príčina sa môže týkať problému, čo takému neverníkovi na krk zavesiť, aký nápis. Slovo honec totiž nie je sémanticky celkom jednoznačné. Znamená napríklad aj nadháňača zveriny.) Aj keď upalovali bosorku, šláhajúce plamene rýchlo všetko zakryli a veľmi často podplatený kat obet' vopred nenápadne zaškrtil, aby netrpela.

Národ chodil na diváky za inými predstaveniami. Ak zločinca odsúdili na smrť, obyčajne z tohto sveta polahky neodišiel. Železnou tyčou mu polámal nohy a ruky, vtrhli jazyk, štipali rozzeravenými klieštami, zažíva pomocou dômyselných háčikov stáhovali z kože, odsekávali končatiny, vypichovali oči, odštikávali prsty - pekne jeden po druhom. Na toto sa rodiny meštanov, remeselníkov, ale aj mestská chudoba pripravovali (a zdá sa, že hlavne tešili) aj týždeň vopred, išlo o spoločenskú udalosť, vopred oznamenú, patrične pomocou vojska a bubnovania zrežirovanú. Pri obzvlášť drastických scénach sa patrilo dobre vychovanej dáme zamieriť. Ak nablízku stál jej srdcu blízky galavíer, odpadávala do jeho náruče aj desať ráz. On ju, samozrejme, kriesil, čiže taká poprava bývala pre oboch ozajstným zážitkom.

Ešte zaujímavejšie divadlo sa naskytlo, ak popravu vykonával kat nie veľmi zručný a začiatok. Stávalo sa potom, že hlavu

odtníval na dvakrát, alebo obeti miesto do krku zataľ inde, tá potom behala so sekera v chrbe po popravisku a kat za ňou. Obecennstvo pod lešením s krikom pred striekajúcou krvou uhýbalo a výskalo a katovi pomocníci mali čo robiť, aby obet' spacifikovali.

Na podobné divadlo páni meštania a pospolity ľud spomíinali najdlhšie a „spakané“ popravy často nahradzali kalendár: („Stalo sa vtedy, keď sa tomu vešanému pytliačovi roztrhol povraz“).

Ak by sme chceli porovnávať televízne reality šou so stredovekými exekúciami, to, čo nám sprostredkúvajú kamery, je oproti spomínaným „predstaveniam“ na popravisku iba slabým čajíčkom. Len ostáva na zamyslenie, že televízne vysielanie mnohokrát vychová z ľudového ešte väčšieho barbara, ako bol ten stredoveký. Čím to je?

P. S.: Spomínaná sekera v chrbe patrí k našej národnej identite. Hovorí sa tomu tažký folklór.

mini
KVAS

18. DECEMBRA

PIATOK OD 18:00 AŽ DO RÁNA

ROCKOVÉ VIANOCE

RUŽOMBEROK DOM KULTÚRY BIELY POTOK

VANDALI HT
FAITH FORMA
LES' NAZMES
BAGANDZA
SKA / PUNK / PSYCHOBILLI PÁRTY

PREDPREDAJ V SIETI TICKETPORTÁL A CUKRÁREŇ POHODA V LIPTOVSKÉJ OSADE 4 € NA MIESTE 5 €

